

PIK L, Ч. 10

ЖОВТЕНЬ — 1993 — OCTOBER

No. 10, VOL. L

НАШЕ ЖИТТЯ OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK L, Ч. 10

ЖОВТЕНЬ — 1993 — ОСТОВЕР

No. 10, VOL. L

ЗМІСТ

Дарія Городиська. СУА в 90-их роках	1
Віра Вовк. Мистецьке свідoctво Йоанни Нижник-Винників і Юрія Кульчицького	4
Анна-Галя Горбач. Кілька думок щодо поезій Ірини Сенік	7
Атена Пашко. Відновлений з попелу	8
Вісті з Централі	11
Людмила Шушуріна. Поки грім не вдарив	12
Валентина Борисенко. Книга про народне вбрання українців	14
Людмила Коваленко. Як я вивчала англійську мову	16
Our Life	
New Editor of English section of "Our Life," Halyna Kuzyszyn	17
Lecture entitled, "Can the Women of the 90's make a difference?" by Marianna Zayatz , Poughkeepsie, NY	18
Essay in memory of Tetiana Kardynalowska by Asia Humecka	21
Essay entitled "On the Lighter Side," by Marta Baczynsky	23
Христя Навроцька. Наше харчування	24
Хроніка Округ. Округа Філядельфія	25
Дописи Округ і Відділів	26
Пожертви	28
Загальні збори Відділів	30
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

На обкладинці: *Володимира-Віра Васічко*, членка 86 Відділу СУА. "Хвилинка в часі", 1991, аквареля.
Cover: *Painting by Wolodymyra Vera Wasiczko*, Branch 86 member. "A Moment in Time", 1991, watercolor.

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англійської частини — **Галина Н. Кузишин**
Мовний редактор — **Роман Юревич**
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
Анна Кравчук — з уряду
(Голова Союзу Українок Америки)
Олена Бобиляк — з уряду
(пресова референтка Головної Управи)
Іванна Ратич
Іванна Рожанковська
Ольга Руденська

РЕДАКЦІЯ
108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 674-5508
Fax: (212) 254-2672
Адміністратор — **Наталія Дума**

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly —
except Aug. by Ukrainian National Women's League of
America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY 10003.
ISSN 0740-0225

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1993 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

Postmaster: send address changes to "OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

ЕКЗЕКУТИВА

Анна Кравчук	— голова
Ольга Тритяк	— 1-ша заступниця голови
Наталія Даниленко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Іванна Ганкевич	— протоколярна секретарка
Варка Бачинська	— кореспондентська секретарка
Рома Шуган	— скарбничка
Таїсса Турянська	— фінансова секретарка
Лідія Білоус	— вільний член
Софія Геврик	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Люба Фірчук	— музейно-мистецька
Ока Грицак	— виховна
Лідія Черник	— суспільної опіки
Люба Більшовук	— стипендій
Олена Бобиляк	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Наталія Гевко	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філядельфія
Надія Савчук	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Марія Полянська	— Нью Джерзі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Анастасія Хариш	— Чикаго
Ірена Гладка	— Нова Англія
Наталія Кушнір-Верзол	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич	— голова
Марія Томоруг	— член
Розалія Полчі	— член
Марія Дорожинська	— заступниця
Лідія Фіцалович	— заступниця

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА

108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 533-4646

Директор — **Омеляна Рогожа**

Години урядування:

від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

UNWLA Inc. Scholarship Program
P.O. Box 172
Holmdel, NJ 07733

(908) 888-0494

Luba Bilowchtchuk

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W24HG
England

АВСТРАЛІЯ

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 228-0110
Fax (212) 228-1947

СУА В 90-ИХ РОКАХ

XXIII Конвенція СУА. Пленум організаційних справ. Зліва: Роксоляна Луців, Маріянна Заяць, Дарія Городиська, Ольга Гнатейко.

The 23rd UNWLA Convention. Committee on organizational matters. From left: Roksoiana Luciw, Marianna Zayatz, Daria Horodyska, Olha Hnateyko.

Пригадалося колись почуте: конвенції — це кількадеденні формальні з'їзди, що дають однодумцям можливості зустрічей і стимулу. Але найцікавіші моменти відбуваються у коридорах, при виставках і буфетах, де учасники зустрічаються, а користей з офіційних промов мало. Все ж ризикую вашою терпеливістю і пропоную, щоб ми спільно подумали, як нам бути у 90-их роках.

Не диспонуючи магічним дзеркальцем, яке дозволило б заглянути у будучність, все ж треба туди поглянути, бо ж сьогодні є так само пов'язане з минулим, як і з будучністю. В останньому десятиріччі цього століття припадає 70-ліття СУА, а вже тепер відзначаємо золотий ювілей нашого журналу "Наше Життя". Можна сказати, що резолюції цієї конвенції будуть мати ще резонанс у XXI столітті.

В українській пресі тут є багато голосів, що неначе б'ють тривогу: яка доля українських організацій у діяспорі? Вагомі питання поставила голова СУА Марія Савчак на засіданні Головної Управи у листопаді 1992 року, а саме:

1. В якому напрямі повинна йти праця СУА?
2. Яке повинно бути наше ставлення до України і наша співпраця з нею?
3. Які є наші завдання тут, на місці нашого поселення?
4. Наша співпраця з жіночими організаціями в Україні.
5. Яких способів вживати, щоб зберегти себе як національно свідому групу в діяспорі та як заохотити молодих жінок ставати членками СУА?

Ці питання вимагають дискусії, їх розв'язка покаже, якою живучістю відзначається наша організація. Однією з прикмет живучості СУА є його чуйність до життєвих змін і обставин, відповідальність за поставлені цілі, які є зформульовані в преамбулі статуту і які реалізуються працею окремих референтур, і, врешті, присутність в українських громадах, життя яких, прошу пробачити за нескромність, збагачують своєю різногранною діяльністю наші відділи. Живучість СУА полягає і в тому, що його засновники поклали в основу здорові, благородні і завжди актуальні цілі — допомогти українській жінці затримати (або й віднайти) свою специфічну українську ідентичність і нести допомогу українській людині, де б у світі вона не була. Це — "Люби ближнього твого, як самого себе".

Живучість буде забезпечена, коли буде дотримана тонка рівновага між змінами та стабільністю, між усучасненням і дотриманням мети. Це включає і здатність нашої організації періодично (так як на конвенціях) перевіряти свої програми і способи їх проведення та питати себе, чи запропоновані програми відповідають зацікавленням жінок 90-их років, чи дають їм вдоволення.

Що ми пропонуємо жінкам українського походження в Америці? Пропонуємо приязнь і взаємну підтримку, пропонуємо провадити дошкільні садочки, організувати стипендії для студентів, пропонуємо широку харитативну діяльність, працю для УМ, заохочуємо вглиблюватися в українську культуру, референтурі зовнішніх зв'язків пропонуємо

сприяти поширенню і захисту доброго українського імени — це скупчене накреслення структур, в межах яких українська жінка в Америці має нагоду виявити свої таланти, поглибити свої знання про Україну, дістати задоволення зі своєї участі у праці організації, яка за 68 років присутності на цьому континенті витримала іспит відповідальної інституції.

На запитання моїх сусідок-американок, чи я була б зацікавлена якоюсь добровільною суспільною роботою, я оповіла їм, що вже понад 25 років працюю в організації, яка називається Союз Українок Америки, і коли пояснила, що являє собою СУА, то почула: "Ти мусиш бути дуже горда, що належиш до такої великої організації". І з'являється тривожна думка: чому не імпонує ця програма українським жінкам? Чому є спад членства? Чому мала участь у сходинах? Чому щорічно номінаційні комісії переходять душевні тортури, поки зліплять управу? Наприклад, Округа Огайо втратила за 30 років 100 членок, і тепер має лише 205 членок. Чи успіхи нашої організації мало імпонують, бож не бачимо черги до підписів членських заяв. Для порівняння: цього року своє 100-ліття відзначає Національна Рада Єврейських Жінок в Америці із 100-тисячним членством у 500 відділах — це 200 членів на відділ. Кількість членства представляє силу; це сила впливів, сила фізична, сила економічна. Сконцентруймо увагу на хвилинку над різними можливостями: що міг би досягнути СУА, коли б додалося 25% членок, чи 50%, чи 75%, чи 100%. Уявім собі, як зміцнилися б наші економічні обставини і успіхи наших програм.

Що спонукує людей об'єднуватися у добродійних організаціях? При моїх опитах найрідше я чула "щоб не нудилося", зате часто виявлялися у розмові такі прикмети, як особиста ініціатива, почуття відповідальності, відвага ризикування, задоволення з добре виконаного проекту, особиста радість з успіхів, позитивне наставлення, що видно навіть у позитивних висловах: замість "проблема" — можливість, замість "тягар" — спільна відповідальність, замість "пасивність" — активність.

Хочу поділитися з вами інспіруючою цитатою про наставлення, яку мені підсунула голова мого Відділу для надхнення, автором якої є Чарлз Суіндол: "Чим довше живу, тим більше усвідомлюю вплив наставлення на життя. Наставлення є важливішим, ніж факти. Воно важливіше, ніж минушина, освіта, гроші, обставини, невдачі, успіхи, навіть, що інші люди думають, говорять чи роблять. Воно важливіше, ніж зовнішність, обдарованість або спритність. Наставлення має силу або збудувати, або знищити організацію... церкву... дім. Яке диво, що кожного дня ми маємо нагоду зробити вибір щодо нашого наставлення на цей день. Ми не можемо змінити нашого минулого... Ми не можемо змінити факту, що люди поступають у певний спосіб. Ми не можемо

змінити того, що є невідворотним. Єдине, що ми можемо зробити, — це настроїти нашу особливу струну, наше наставлення. Я переконаний, що життя складається із 10% того, що стається і з 90% — як я до цього ставлюся. І так є з кожним з нас... Ми контролюємо наші наставлення".

З таким наставленням шукаймо відповіді на питання: в якому напрямі повинна йти праця нашої організації? На мою думку — в першу чергу в напрямі внутрішнього зміцнення, а це наполегливі старання збільшити членство. Проста арифметика — більше членства рівняється більшій життєздатності. Це реальність і без її реалізації ми почнемо зникати. Щорічно нам читають обіжник організаційної референтки про кампанію приєднання членства і часто чути лише зрезигноване зіздання. Пригадаймо тих 10 і 90% із наведеної цитати. Треба взяти до уваги, що більшість жінок молодшого і середнього віку працюють поза домом, і мають дуже обмежений час на добровільну працю. Тому сходи, засідання, телефонні справи мусять полагоджуватися справно, ділово, у визначеному часі, а це вимагає солідної підготовки. Є три важливі елементи, що треба застосовувати до кожного проєкту, а саме: 1) інвестиція або вклад часу і праці, 2) нові ідеї і підходи, 3) праця в гурті (включення всіх членок до тимчасових малих комітетів для короткотривалих проєктів) і до цього вживати таку стратегію: 1) намічення і класифікація цілей, 2) організація засобів для їх досягнення (з точно визначеними обов'язками і реченнями), 3) виконання проєкту, і дуже важливе: 4) перевірка успіхів, невдач, звітування.

Нашим пріоритетом мусить бути залучення якнайбільше жінок до нашої організації. Треба розслідувати можливості нових підходів, ангажуючи до цього талановитих членок, які добре з собою співпрацюють. Усвідомім собі, що вклад праці, часу і творчих заходів виплатиться дивідендами у формі росту організації. Найкраще промовляють цифри, а не емоційні заклики. Цікаво було б побачити числове зіставлення: наприклад, якщо кількість членства збільшиться на 30%, 50%, 75%, тоді СУА може відповідно здійснити той чи інший проєкт, "Наше Життя" буде тоді в такому, чи такому стані, і т. д. Досвід підказує, що найбільш успішними є особисті контакти у такому порядку: короткий лист — ніхто не має часу і терпеливості читати довгі трактати — без зайвих емоційних закликів і проповідування, але з наголошенням успіхів організації, її цілей, потреби талановитих жінок, можливостей росту через збільшення членства. За тиждень треба потелефонувати, або ще краще, при особистій зустрічі, спитати, що дана особа думає про листа. Така розмова повинна бути приватна, щоб не наражувати кандидатку на зайвий тиск у присутності інших. Тоді ж треба бути вже й приготованим запросити кандидатку в члени

на товариську зустріч з короткою презентацією про СУА, працю відділу, пляни на будуче, найкраще з візуальною програмою, включаючи слайди, діаграми, альбоми, колажі летючок з діяльності. Це показує, що провід відділу працює ефективно і дбайливо підготовляється, шанує час членок. Нова кандидатка повинна одержати папку з інформаціями про СУА, округу, відділ, кілька чисел "Нашого Життя", статут, календарець сходинок на біжучий рік. Це знову показує упорядкованість, яка повинна б імпонувати. Такий організаційний пакетик повинен бути однако-вий для цілого СУА, а відділи докладали б свої місцеві матеріали. Ми маємо добрий і якісний товар — наш Союз Українок Америки, — але, як все інше, він потребує час від часу оновлення, нового опакування, нового способу комунікації.

На початку згадано питання до дискусії, які запропонувала голова СУА. Уважаю їх усіх однаково важливими, але не всі можуть бути обговорені в рамках цієї комісії. Все ж коротко хочу до них повернутися. Яке повинно бути наше ставлення до України і наша співпраця з нею? Наша співпраця з жіночими організаціями в Україні? Поперше, нам треба більше діалогу, щоб краще себе розуміти, щоб вчитися себе взаємно сприймати і шанувати такими, якими ми є, а не такими, якими ми хотіли б когось бачити. Ми завжди будемо різними, бо в нас різні життєві й історичні досвіди. Цікаво було б провести програму спілкування посестер відділів СУА зі секціями СУ в Україні для взаємного обміну досвідом і підтримки, навіть упорядкованості допомоги. Політика України буде ще довго коливатися у різних напрямках, в які ми не можемо і не повинні втручатися, але ми можемо подати допомогу і поділитися нашим досвідом, наприклад, у суспільно-харитативних ділянках. Ми не направимо всіх лих і кривд, нас є замало, і ми не сміємо вичерпати своїх ресурсів і себе при тому знесилити. Україні всебічно допоможе лише сильна діаспора, зі своїми сильними громадськими інституціями і лоббі, але немає сумніву, що в тім СУА має всі можливості та буде активно і далі відігравати одну з провідних ролей. Тут саме СУА пропонує молодшому членству виявити свої талани. Це й частинно відповідь на питання: "Які є наші завдання тут, на місці нашого поселення?"

Наше завдання завжди лишається таким самим — допомогти українській жінці відчувати себе частиною української спадщини і таким способом затримати свою родину від впливів асиміляції, і разом з тим через свою участь у праці в громадській організації творити сприятливе довкілля, посилити свою сферу впливів та бути співтворцем програм і проєктів, які одинцем, без підтримки престижевої організації, були б не до здійснення, принаймні не на довшу мету.

Ми свідомі змін за останні, скажімо, 10 років в

українсько-американських громадах. Це не лише природні неминучі фізичні зміни, але й багато зовнішніх факторів, наслідки яких відчутні. Хочу пригадати присутнім статтю Євгена Іванціва в "Юкрейнієн Віклі" за листопад 1992 року під заголовком "The Ukrainian American community: time to rebuild our infrastructure", де автор дуже вдумливо проникнув у проблему нашого буття тут, як громади, аргументуючи свої побоювання і перестороги холодними числами.

Повертаючись до збільшення членства в СУА, треба реально подивитися на це потенційне членство. В більшості це буде жінка вже народжена на цьому континенті, її знання української мови може бути слабе, отже реальність двомовності буде мусіла ставати більш сприйнятливою, такі фактори як асиміляція, мішані подружжя, розпорошеність у штатах, де немає допоміжних українських громадських структур, як, наприклад, церкви, суботні школи, вимогливі особисті професійні зобов'язання — це лише натяк на складність нашої ситуації.

СУА зі своєю широкою програмою діяльності, спрямованою як на самовиховання чи саморозвиток громадсько виробленої особи, так і з діяльністю гуманітарною, зверненою на ближнього, саме надається бути тим сильним каталізатором і допоміжним чинником. Важливим є постійна комунікація, щоб втримувати стан зацікавлення членства, почуття приналежності і причетності до починів СУА, що треба постійно наголошувати у журналі "Наше Життя", він має бути дзеркалом наших успіхів, плянів, як і наших труднощів. Делегатка мого Відділу підказала мені цікаву думку: якщо конвенційні наради рекордуються на відео, виготовити для округ і далековіддалених відділів, наприклад, півгодинну стрічку з найцікавіших моментів конвенції, бо ж більшість членства ніколи не буде на конвенціях, а це теж безпосередня і дуже ефективна комунікація.

Це те, що СУА пропонує, а тут хочу виділити таке як проєкти виховної референтури (цілоденні захоронки, пересувна виставка дитячої літератури діаспори, що проходила в Україні). Стипендійна акція, Медичний Фонд Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля, УМ, зовнішні зв'язки зі щораз ширшими можливостями вияву, — це не є тимчасові реакції до тимчасових ситуацій, а обдумані розроблені програми на довшу мету, з відважною візією і почуттям відповідальності, які залишаться цінними здобутками нашої організації. Такі проєкти потребують постійного усучаснення, дбайливої уваги, але найбільше вони потребують талановитих жінок з їх особливими здібностями і якостями провідництва. А таких жінок українсько-американська громада має! Їх закликаємо: прийміть наше запрошення!

(Доповідь прочитана на XXIII Конвенції СУА)

МИСТЕЦЬКЕ СВДОЦТВО ЙОАННИ НИЖНИК-ВИННИКІВ І ЮРІЯ КУЛЬЧИЦЬКОГО

Чотирнадцять років тому "Сучасність" (жовтень 1979, стор. 113-115) надрукувала мій лист з Мужену "Гостею в Закутку". Тоді я познайомилася у південній Франції з двома мистцями, що займали старий провансальський "мас" — давню садибу Володимира Винниченка. Я захопилася красою того дому, наповненого творами мистецтва, в оточенні, що подобало на опромінений рай з різноманітними овочевими деревами, кипарисами і квітниками. Там проживали і творили Йоанна Нижник-Винників і Юрій Кульчицький.

Йоанна починала мистецькі студії в школі Олекси Новаківського у Львові. Журнал "Назустріч" друкував там деякі її твори. Під час Другої світової війни вона опинилася на Заході, де втратила свого дорогого чоловіка інженера Мирослава Винникова. Після виїзду з Німеччини відбула "голодні" студії в Римі і в Паризькій Академії Мистецтва, де опанувала техніку малярства, емалі й кераміки. На запрошення Розалії Винниченко Йоанна переїхала жити до Мужену.

Юрій Кульчицький закінчив Краківську Академію Мистецтва, у сорокових роках він перебував у Словаччині, звідки переїхав до Австрії, а опісля до Франції, де також захопився керамічною технікою. Він брав участь у міжнародних мистецьких виставках, між іншим, у Брегенсі, Баден-Бадені та Парижі.

Як розказувала мені Йоанна Нижник-Винників, після смерті дружини Володимира Винниченка дім залишився у стадії руїни — я бачила його світлини з того часу; крім того, ціла посілість Винниченків була неймовірно задовжена. Мисткиня, що була подругою і помічницею Розалії Винниченко, даремно шукала поміччю у різних українських еміграційних організаціях і установах. Врешті вона закачала рукави і рішилася самотужки рятувати ту садибу. Наполегливою працею як малярка і керамістка вона здобула собі престиж у чужому середовищі, викупила дім і взялася до ремонту. Мистець Юрій Кульчицький, який згодом переселився також до Мужену, став її помічником у тому ділі.

Дім відновлено, борги посплачувано; мистецький дует Йоанни Нижник-Винників і Юрія Кульчицького успішно творив серед витончених провансальців, які вибагливо ставляться до картин і кераміки, бож ціла Провансалія аж кишить від мистецьких робітень, а в сусідстві Мужену жили і творили Пабльо Пікассо, Анрі Матіс й інші світила.

Останніми роками Йоанна Нижник-Винників перекинулася на килимарство. То були аплікації

Йоанна Нижник-Винників і Віра Вовк. Мужен, Франція, 1991 р.
Joanna Nyzhnyk-Vynnykiv and Vera Vovk. Muzhen, France, 1991.

різних тканин на великовимірні площини. Йоанна (в родині ми кликали її Іванкою) завершила ними свій багатогранний талант. Часто вона вибиралася в місто і вибагливо вишукувала дорогі далекосхідні тканини, брокати і оксамити, потрібні їй для якоїсь композиції.

Килимарство Іванки справді надзвичайно гарне. Якісно воно, на мою думку, стоїть поруч із творами великих килимарів, таких як Жан Люрса́, хоч техніка в обох зовсім інша: Іванчина схожа на коляжі, тоді як Люрса́ працював з килимарським варстатом. Очевидно, її творами захоплювалися знавці різних країн, і вони розкинені по континентах. У неї самої я бачила 5-7 килимів, а 3 — у святковій залі Муженської ратуші.

Я була чотири рази в Мужені: два в сімдесятих і два в 90-му та 91-му роках. Іванка намовляла мене переселитися до Європи і жити частково в неї, частинно в моєї посестри Зої Лісовської-Нижанківської в Женеві. Однак такі рішення не можна кваліфікувати, до того в Ріо-де-Жанейро я зв'язана з працею, від якої залежить моє існування.

Останнім часом ми журилися Іванкою і Юрком: вони хворіли на серце, часто одне з них, або й обоє разом мусіли йти до лікарні. Іванка клопоталася українською культурою на Заході, яка часто безслідно пропадає в чужому середовищі. Разом з Катериною Штуль вона і Юрко Кульчицький видали монографію Софії Левицької у видавництві Арнерá у Вальорі, що друкувало твори Пабля Пікассо.

У 1990 році Юрій Кульчицький задумав надрукувати у видавництві Арнерá свою, а опісля Іванчину монографію, до чого також дуже намовляв Зою Лісовську-Нижанківську, мовляв, українська книжка мусить стояти на рівні світової конкуренції. Я цілком підтримувала таку думку. Виявилось, що до монографії треба було вступного слова і редакції різних текстів, а часу було небагато з огляду на стан здоров'я обох мистців. Треба було якось зарадити, і то не зволікаючи, бо інакше ті монографії зовсім не побачили б світу. На сумне прохання в телефонічній розмові о третій годині ранку (Юрко напевно не взяв до уваги зміну часу між Муженом і Ріо-де-Жанейро), я відклала всі найпильніші справи і, — перший раз у житті, — зовсім свідомо своєї некомпетентности, взялася до мовної редакції.

І в 1991 році з'явилася гарна монографія Юрія Кульчицького з розкішними репродукціями його творів. Автор надіслав мені книгу з радісною присвятою.

В наступному році прийшла черга на Іванчину монографію, і не могло бути й мови, щоб хтось інший робив мовну редакцію! Знову, відчуваючи поспіх, я негайно взялася до праці, відбираючи кілька разів досвітні телефонні дзвінки з Мужену. Відправивши весь матеріал до Франції, я відчула дивний спокій сповненого обов'язку. Книжка мала вийти у вересні 1992 року, але ніхто мені вже не телефонував. Я зрозуміла мовчанку як робочу тишу і переслала муженцям різдвяний привіт.

Дальші вісті почула я в телефоні від посестри Зої: 8 січня 1993 р. померла Йоанна Нижник-Винників, а 22 січня — Юрій Кульчицький. Зоя Лісовська-Нижанківська почувалася до обов'язку разом з Катериною Штуль і мистцем Темістоклем Вірстою зайнятися спадщиною покійних: скаталогувати картини, документи, фотографії і решту. На жаль, мистці не залишили детального заповіту, і багато речей розібрали чужі люди.

На щастя, Йоанна Нижник-Винників ще побачила свою надруковану монографію, але вже була не в силі її мені підписати. Мій примірник, що його я ще не бачила, підписав мені вже на смертному ложі Юрій Кульчицький.

Я думаю, що всі мусимо вирізьбити у своїх душах оті страшні, але тверезі слова: *temento mori*. Колись життя мусить обірватися, треба завчасу по-господарськи зайнятися всім нашим дорібком, щоб він не

(До килимів Йоанни Нижник-Винників)

співає весна
в парчі, оксамиті та шовку
предвічне сонце
розкидає шматки барвистого світла

ірже білий кінь
сад бує розмаєм
а пташка летить у співуче гніздо

посиніли віки
доля нагнула материнське чоло
над горсткою діток
танець святкує розпалену мить

група дівчат
мов єдина вогненна колона
заворожена в вічність

ПОКЛИК

наш день — кільчення, проростання
і колосіння

ми наче танцюристи
бажаємо руками обняти небо
в пошуках за невловимим
райським птахом

сміхуни буднів
не зуміють
заглушити волення
суворого генія в наших грудях

але ми мусимо їм потурати
віддати їм часть
нашого людського віна

ми — земні-неземні
ми — подорожні
у власному домі у серці світу

дістався колись у чужі руки, а особливо, щоб не правив на некористь нам за чужі трофеї. Ми повинні також реєструвати факти про життя і творчість наших сучасників, бо вони є складниками нашої культури, нашого народу.

Вічна пам'ять Йоанні Нижник-Винників і Юрієві Кульчицькому, які пережили тяжкі роки нашого національного ісходу і в чужій країні дали своє мистецьке свідоцтво про Україну.

Пано Йоанни Нижник-Винників.
A panel art work by Joanna Nyzhnyk-Vynnykiv.

КОМЕНТАР ЮРІЯ КУЛЬЧИЦЬКОГО НА ТЕМУ ПАНО "ТАНОК" ЙОАННИ НИЖНИК-ВИННИКІВ

Тема — танок. Він нічого на ілюструє, він — спонтанний, не фольклорний. Костюми не відносяться до будь-якої епохи чи якоїсь групи людей. Він — ритуальний, повільний, та все ж таки динамічний: червоно-чорний колір контрастує з білим. Центральна постать надає композиції настрою урочистості, одуховлення, це — божок, дух, геній. Він має відношення до сакрального, до краси і до молодости. Спільним для трьох персонажів є те, що їхні руки, голови й волосся мають одне стримління (чи навіть горіння) вгору, в рист і в фантазію, чи у щось невизначене, тільки підсвідомо відчуте, щоб виявити найсутніше — красу. Побіч є ще малі "чортики", щоб згадати, що життя — це не тільки підсумування позитивних первнів, але що існує також збиточність зла і всього нищого".

Pio, 22.4.93.

ГРАЦІЇ

(До картини Юрія Кульчицького)

Де задивилися ви, українські Грації?
В минуле, в майбутнє?
Чи шукаєте в річці обличчя сонця,
чи дожидаєте човен місяця?
Може, чекаєте власної долі,

що забарилася? Чи надслухаєте
брязкіт срібних стремен
на тарпані степовому?
А може, віщуєте в запаху тирси
ту весну, що на століття заснула?

ПОЯВИЛАСЯ МІНІ-АНТОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

В американському видавництві Університету Ферлей Дікінсон щойно появилася англomовна антологія "ЗМІННІ КОРДОНИ: СХІДНЬОЄВРОПЕЙСЬКІ ПОЕЗІЇ 1980-ІХ РОКІВ". Серед літератур тринадцяти різних країн (від балтійських до Польщі, Румунії і Болгарії) також представлені поети України: Ліна Костенко, Іван Драч, Василь Голобородько, Василь Стус, Ігор Калинець, Софія Майданська, Ігор Ринарук, Наталка Білоцерківець, Микола Рябчук, Оксана Пахльовська та Раїса Лиша. Окремі вірші пере-

клали Ася Гумецька, Володимир Грушкевич, Віра Качмарська, Ірина Єва Мостович, Михайло Найдан, Лариса Онишкевич, Мирося Стефанюк.

Добірку української поезії (35 сторінок) підготувала і зредагувала д-р Лариса. М. Л. Залеська-Онишкевич, написавши також вступну статтю. Цілу антологію підготував проф. Валтер Каммінс (з Університету Ферлей Дікінсон), головний редактор журналу "Літерарі Ревю". Збірка "Shifting Borders: East European Poetries of the Eighties" має 488 сторінок.

КІЛЬКА ДУМОК ЩОДО ПОЕЗІЙ ІРИНИ СЕНИК

Українське жіноцтво, зорганізоване в Лізі українок Канади при церкві св. Димитрія в Етобіко, Онтаріо, видало торік українською та англійською мовами, разом із взорами вишивок та моделями прикладання їх до сучасного жіночого вбрання, збірку поезій відомої також за межами України авторки, правозахисниці та громадської діячки Ірини Сенік. Збірка великого формату, на люксовому папері, вона містить немало інформацій та знімків наших канадських жінок, що заініціювали та зреалізували це видання. Назва збірки — "Біла айстра любови", вона нас і впроваджує в поезію Ірини Сенік, в якій певна символіка має важливе місце. Біла айстра — це символ осінньої, пізньої любови вже зрілої віком жінки, це також віра в можливість такого почуття.

Аріядна Стебельська написала до поезій вступ "Пролісок, що зацвів у переднівок воскресіння", в якому проаналізувала формально-мистецьку сторону вибраних віршів і дала біографічно-світоглядний нарис життя авторки. Титул вступної статті, однак, на нашу думку, дещо вводить в оману, коли йдеться про літературну творчість Ірини Сенік. Цей талант не зацвів "у переднівок воскресіння" (мається на увазі воскресіння незалежності рідного краю), а значно раніше, правдоподібно у 1960-х роках. Ми не будемо розглядати структурально-формальні питання, пов'язані з віршами Ірини Сенік, а хочемо висловити деякі думки, що стосуються радше тематики та висловленого в ній світовідчуження. Дивом, яким авторка вражає читача, що ознайомлений з її переважною особистою долею, — це той різкий контраст між пройденим жорстоким шляхом заслання, рабської праці, преобладаючих особистих втрат, поновного арешту, табору і заслання, і тією тонкою ліричністю її неоромантично забарвленої поезії. Від образів та страхіть минулого, що пробиваються раз-у-раз згущеними крапляваннями, авторка тягнеться до райдушності і багатства природи, до якої в неї безпосереднє відношення, і де вона шукає співзвучності. Тут нам приходить на думку паралелізм, що так щедро і в таких прерізних формах виступає в нашій народній поезії. Ця близькість до явищ природи — особливий дар авторки, він міг розвинутися у глибокій самоті, що доводилося роками переживати і виповнювати якимсь духовним змістом.

"Калиною неспокою" називає Ірина Сенік ту

силу, що впродовж її життя була їй джерелом духовного голоду, стремлінням до краси й доброти, до культурних цінностей та до людей. А щодо цього, то їй пощастило спілкуватися з тим мужнім поколінням, правда дещо молодшої генерації, яке започаткувало нову еру нашої культури. Калина неспокою світила їй своїми кетягами у далекому Сибірі, живила уяву своєю палітрою народних символів і не перестає тривожити душі. Потяг до прикладного народного мистецтва, у нашому випадку до вишивки, зацікавлення літературою, спілкування з творчими людьми, пробудження власного творчого голосу — все це зформувало індивідуальність Ірини Сенік. Нам відомо з інших біографій, що в нелюдських обставинах, в яких доводилося жити, саме творча праця ставала для багатьох рятівним якорем.

Як сильно може збагатити людину і дати їй внутрішньої сили та життєвого гарту гармонійне дитинство і молодість у здоровому, не спотвореному ідеологічно родинному довіллі, де живі народні християнські традиції, злагода і взаємопошана, де зарання молодій людині прищиплюють потяг до добра і справедливості, яка переноситься також на національну площину, особливо відчутне в тих поезіях, що присвячені матері. Матір займає одне з центральних місць у поезіях цієї збірки, її образ зливається з образами Богоматері та Матері-України.

Рядки Ірини Сенік "Не дай ніколи забувати, що треба жити для людей" нагадують мені далекі роки її казахстанського заслання в Уштобе, коли почалося наше листування. Незважаючи на її тоді преслабке здоров'я та надірвані сили, вона випромінювала звідти в уральські табори, далекі сибірські закутини, куди заслано наших політичних в'язнів після таборних років, стільки тепла і сестринської любови! Часом вона першою висилала мені адреси свіжо засланих товаришів, щоб поспішати з допомогою.

У моїй батьківській хаті в Південній Буковині, що була прикрашена вишивками, які у буковинсько-покутському стилі вичаровувала моя покійна мати, була довга доріжка, на якій був вишитий текст Тараса Шевченка, що підходить чи не найкраще до характеристики Ірини Сенік: "Раз добром нагріте серце — вік не прохолоне!"

Берфурт, Німеччина

ВІДНОВЛЕНИЙ З ПОПЕЛУ

Уже четвертий рік, як піднялася з попелу наша організація. Це були роки важкої, напруженої, але разом з тим і плідної роботи.

Спробую коротко висвітлити діяльність Союзу Українок на сучасному етапі.

Отже, як зазначено у нашому Статуті, основною метою Союзу Українок є відродження демократичного жіночого руху, спрямування творчих сил українського жіноцтва на утвердження в суспільстві історичних святинь та ідеалів, духовної культури українського народу, виховання нової генерації української молоді, здатної будувати правову демократичну державу.

Важка це праця — передати свої знання, підняти свідомість і віру в наше майбутнє зневіреним масам. Кожна українка, що розуміє й відчуває потребу сьогодення, повинна зробити свій внесок до народної скарбниці. Від нашої праці залежить доля нашого народу. Цього можна досягти лише через організацію і мобілізацію всіх сил українського жіноцтва.

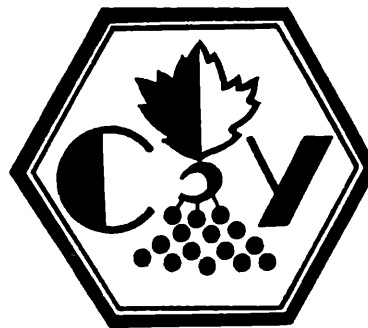
На сьогоднішній день організація, що носить історично складену назву — Союз Українок, охопила всю Україну. Загальна кількість — 9,500, а 70 відсотків з них — це жінки, зайняті на державній службі. СУ в Україні є в процесі дальшого створення і відновлювання.

Структура Союзу Українок виглядає так: первинні осередки, філії, відділи, провід з осідком у Києві. Статут Союзу Українок затверджено на Всеукраїнському установчому з'їзді, що відбувся в Києві 23 грудня 1991 року, вибрано провід СУУ, була також затверджена емблема і прапор.

Маємо друкований орган СУ газету "Українка". Одному Богові відомо, що значить випускати газету на суцільному дефіциті паперу, без постійних фінансових засобів на цю велику й добру справу. Але вона є, діє, відбиває пульс важкого життя України і Всеукраїнської організації Союзу Українок. Тернопільський відділ СУ випускає свою газету "Нова хата", а осередки та філії СУ Львівщини, Закарпаття і Криму мають свою сторінку в місцевих газетах.

Праця Союзу Українок охоплює різні напрями, є дуже багатогранна, а на дорозі до нашого державотворення виникають ще й несподівані найрізноманітніші проблеми.

З часу відновлення нашої організації одним із основних завдань стало приєднання жінок до членства Союзу Українок, організація осередків по всій Україні. Особливу увагу приділялося приєднанню до організації жіноцтва Східньої України. Завдяки наполегливій і активній праці, до кінця 1990 року, крім Галичини, Союз Українок постав у Кам'янці-Подільському, Рівному, Луцьку, Полтаві, Волочиську, Донець-

*Емблема Союзу Українок України.
Робота мистця Б. Сороки.*

The emblem of Soyuz Ukrainok in Ukraine. The emblem is the work of artist B. Soroka.

ку, Чернівцях, Закарпатті. На сьогодні маємо осередки навіть у Криму: Севастополі, Ялті, Симферополі.

Найбільш широко розгорнута просвітницька діяльність, яка долає важкі перешкоди комуністичної номенклатури, особливо у східніх областях України. Ще два роки тому створення осередку Союзу Українок сприймалось як підпільна організація. Могутнім розкриллям йшла допомога з Галичини сестрам цілої України. У грудні 1989 року у Львові та Івано-Франківську силами відновленого Союзу Українок вперше за багато років відбулося заборонене свято св. Миколая. У березні 1990 року проведені читання у містах Тернопільської, Львівської, Івано-Франківської областей до 51-ої річниці проголошення самостійної Карпатської України. Організовано виїзд членкинь Союзу Українок до Хусту, де у своїх виступах вітали Закарпаття з найяскравішою сторінкою його історії, яка стала знаменною для історії всієї України — короткочасним, але історично надважливим створенням на цьому терені української самостійної державности. Тут же звучало слово про відновлення Союзу Українок і заклик приєднатися до жіночого руху. У червні 1990 року Івано-Франківський Союз Українок скликав конференцію, присвячену 130-ій річниці з дня народження Наталі Кобринської.

У травні 1990 року Союз Українок Галичини був ініціатором відновлення свята Матері. Випереджуючи події, скажу, що через рік його святкувала вже вся Україна.

У грудні 1990 року Союз Українок Львова скликав першу всеукраїнську конференцію "Жінка в боротьбі за волю України", яка мала надзвичайно важливе значення для взаємопізнання і єднання українського жіноцтва. Вперше тут були промовлені слова правди і висвітлені оті білі, а чи криваві плями нашої історії, сказано про друге жіноче крило, без якого не міг би злетіти птах волі. Опрацьовані доповіді допоможуть

у майбутньому науковим дослідженням. Хвилю таких конференцій підняли союзянки по всій Україні.

Союз Українок почав створювати недільні дитячі школи на Полтавщині, у Києві, Луцьку, Запоріжжі. До праці в них були залучені священики для навчання Слова Божого, вчителі для занять з історії України, народознавства, української мови і літератури. Ведуться практичні заняття з писанкарства і вишивання.

Там, де десятиліттями була зацькована релігія, окрадена духовність, зруйновані храми, потоптані хрести — Союз Українок підготував дітей до першого Причастя. Святково одягнені, благовійно настроєні хлопчики і дівчатка в цей час викликали загальне зворушення. Недільні українські школи створені недавно у Ялті, Симферополі.

У Запоріжжі Союз Українок уже в перший рік свого існування організовує Великдень на Хортиці, Великодню Утреню і посвячення пасок. Дитячі гуртки вишивки й писанкарства створені у багатьох відділах Союзу Українок, філіях, осередках.

У січні 1991 року союзянки Галичини масово їдуть з Колядою, вертепами, віншуванням у Східну Україну, де молоде покоління, хіба з розповіді старших, дещо знало про різдвяні свята, Йордан. На глум, а в більшості і негостинність комуністичних активістів і їхніх партійних комітетів відповідали піснею, молитвою і йшла до людей. Вчили їх українських пісень, роздавали літературу, українські дитячі книжечки, газети. Запрошували до себе в Галичину дітей і дорослих, які поверталися назад охрещеними й прозрілими.

З ініціативи Союзу Українок з великими труднощами, але все ж були організовані радіопередачі з історії України: "Хронологія нищення України царизмом та більшовизмом" (м. Миколаїв), різдвяні свята (Донецьк, Житомир), День Матері (Київ, Львів, Ужгород, Тернопіль, Чернігів). Щотижневого радіомовлення добилися членкині Союзу Українок Ялти, де повідомляють про видатних українців, доля яких пов'язана з Кримом, звучить правда про долю півострова.

Союз Українок налагодив зв'язки з українськими громадами Владивостоку, Уссурійська, Казахстану, Мурманська, Вірменії, Зеленого Клину, кубанським козацтвом.

Проводиться велика праця з дошкільними закладами. Відбуваються цікаві розмови, допомога у практичних заняттях. Дефіцит української дитячої літератури ліквідувався переписаними сценаріями до національних свят і Дня Матері, з чудом врятованих довоєнних книжок, а також матеріалів, які прислав нам СУА. Там, де приходять союзянки, зникають символи комуністичної ідеології, а появляється ікона Божої Матері, "Кобзар", портрети Шевченка, Лесі Українки.

Однією із дуже важливих ділянок просвітницької

роботи Союзу Українок є проведення вечорів, присвячених видатним українським поетам, композиторам, мистцям. Союз Українок вимагає відкриття музею Лесі Українки в Ялті. Союз Українок Києва з великими труднощами домогся відновлення славного імени Софії Русової в її рідному селі Олешні на Чернігівщині. Було проведено ряд наукових конференцій, присвячених нашій видатній подвижниці. З ініціативи союзянок, які зуміли переконати місцеву владу, школа в Олешні носить назву ім. Софії Русової. Урочисто встановлена меморіальна таблиця. На запрошення Союзу Українок гостила в Києві та Олешні рідня Софії Русової з Канади, Чехії та Санкт-Петербургу. Зроблено фільм "Софії день", який час від часу висвітлюється на телебаченні.

Велика просвітницька робота проводиться у військових частинах, де союзянки читають лекції з історії України, знайомлять із ситуацією в Україні, організовують свята і концерти.

Крім того, Союз Українок проводить спільні просвітницькі акції з іншими громадськими організаціями — це "Просвіта", Меморіал, НРУ.

При багатьох осередках створюються світлиці і невеликі бібліотеки, а 19 травня цього року відкрита бібліотека Всеукраїнського Союзу Українок у Львові, яка матиме інформаційно-довідковий напрям, також представлені книги і документи колишнього самвидаву. У створенні бібліотеки була допомога СУА.

Слід підкреслити таку важливу ділянку роботи, як допомога потребуючим матеріальної і моральної підтримки. Опіка охоплює такі форми роботи, як організація літнього оздоровлення дітей Чорнобильської зони і Придністров'я у відносно чистих місцевостях України і, по можливості, забезпечення їх необхідними ліками і вітамінами, а також одягом. За час своєї діяльності Союз Українок брав участь в оздоровленні коло 10 тисяч дітей. Союз Українок опікується сиротами. У дні Святого Миколая, Різдва, Великодня благодійницька служба Союзу Українок приходять у сиротинці і до сиріт, які живуть з опікунами, з подарунками, одягом, книжками, харчами, грошовою допомогою. Окрім того, членкині Союзу Українок не забувають про одиноких людей, старших віком, хворих, інвалідів. У святочні дні влаштовують їм імпрези, зустрічі. Восени допомагають забезпечити їх на зиму запасами картоплі, ярини.

У зв'язку з наданням гуманітарної допомоги, створені при відділах благодійні служби, які координують розподіл.

Останнім часом виникла потреба створити комісію, завданням якої буде захист жінок, яких тероризують їхні чоловіки. Особливо страждають розлучені, які через складну і невирішену житлову проблему продовжують мешкати під одним дахом. Звернення покривджених жінок до Союзу Українок за допомогою спричинилися до створення таких комісій

На пам'ятку першого виступу на Конвенції СУА Атена Пашко (справа) дарує вишивку і різьбу. Зліва Марія Савчак. In memory of her first UNWLA Convention, Atena Pashko (right) presents a "vyshyvka" and wood carving. From left: Maria Savchak.

захисту, як правового, так і морально-психологічного.

Хоча Союз Українок згідно із статутом є громадсько-просвітницькою організацією, але ми не можемо, не маємо права стояти осторонь політичного життя України. Вважали своїм обов'язком прискорити розпад злочинної імперії і допомогти демократичним перетворенням. Тому організували мітинги, демонстрації, тому ми були і є активними учасниками у процесі державотворення. У перший день путчу Союз Українок виступив у пресі з категоричним засудженням ГКЧП. Підтримував голодуючих студентів. Заслуга Союзу Українок в успішному проведенні референдуму. Організувалися виїзди у села і міста України для проведення агітації за кандидатів демократичного блоку до Верховної Ради. Союз Українок звертався до народу проти підписання союзного договору, вимагав створення власних збройних сил України, звертався до Президента з вимогою припинення експерименту відновлення імперії і виходу України із так званого СНД. Надіслав листа в Лондон до Жіночої Секції Європейського Парляменту з проханням підняти голос на захист народного депутата Степана Хмари під час його арешту в 1990 році за явно зфабрикованою органами КДБ та МВС справою. Звертався до Президента України Л. Кравчука, міністра оборони К. Морозова з вимогою з'ясувати у керівників усіх військових формувань, які причетні до мобілізації українських юнаків в Афганістані, про наявність серед військовополонених громадян України і негайного їх звільнення та повернення додому. Союз Українок активно збирає матеріали про злочинні дії комуністичної партії, зокрема що торкаються української жінки, родини, голодомору, чорнобильської трагедії, проводить слухання про це у відділах, готується до центральних слухань у Києві.

Союз Українок є асоційованим членом НРУ і

підтримує рухівську систему державотворення.

На прохання канцелярії адміністрації України Союз Українок вніс свої пропозиції до концепції системи державних нагород.

Союз Українок стає все більш відомим у міжнародному жіночому русі. Брав участь у міжнародній конференції у Празі, організованій ЮНЕСКО (грудень 1991 р.), в Гельсінкській Громадській Асамблеї, в Братиславі (березень 1992 р.), в жіночій конференції у Фрайбурзі (травень 1992 р.). У столиці Греції Атенах (5 жовтня 1992 р.) на XXIX Конгресі відбулася презентація і прийняття Союзу Українок до міжнародного Альянсу жіночих організацій. Це визначна подія в житті Союзу Українок, одним із завдань якої є вступати в члени світових об'єднань, заявляти про себе з позиції жінки-українки, вивчати досвід міжнародного жіночого руху, але творити свою українську модель організації, відкривати нову сторінку історії Союзу Українок. Адже українська жінка, крім чисто феміністських і соціальних проблем, що хвилюють жіноцтво всього цивілізованого світу, має цілий комплекс своїх українських проблем.

Останнім часом звучать голоси про об'єднання різних жіночих організацій в Україні. Союз Українок вважає саму ідею координації жіночих організацій доброю. Але враховуючи сьогоденню політичну ситуацію в Україні, а також різні ідейні, в тому числі і прокомуністичні платформи, на яких створювалися ці організації, на нашу думку, мова може йти хіба що про дорадчу координаційну раду без будь-яких центральних органів. Не так ще далеко ми відійшли від того суспільства, коли голос тодішніх організацій, як "женсовет" і комітетів "советських женщин" були єдиним виразником проблем жіноцтва і покійно дивилися на найстрашніший злочин тоталітарної системи — Чорнобиль. Мовчали, коли наші діти 1 травня, оголені під стронцієвим сонцем, ішли у смертельному танку перед трибуною можновладців. Закликали до осудження ОУН і УПА, забувши про осудження дій комуністичної партії.

І тепер ми не можемо ігнорувати той ідейно-духовний плюралізм, який ми з такими труднощами завоювали.

Вважаємо, що для добра України можуть і повинні працювати сьогодні всі жіночі організації (кожна з яких складається, очевидно, з односторонців) і не обов'язково робити це під одним дороговказом. Такий принцип викристалізовує кожен організацію і, напевно, в майбутньому призведе до об'єднання.

У Києві 7-11 липня Союз Українок разом із СФУЖО планує провести Міжнародну конференцію "Українка і демократія", на яку є також запрошені делегатки різних жіночих організацій України.

Упродовж становлення Союзу Українок в Україні ми постійно відчуваємо сестринську підтримку Союзу Українок Америки, його Екзекутиви, за що скла-

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

Екзекутива Союзу Українок Америки висловлює щирю вдячність редакторові англomовних сторінок журналу "Наше Життя" Марті Бачинській за довголітню працю.

ВІТАЄМО!

Галину Кузишин, яка з 1 жовтня ц. р. починає працювати редактором англomовних сторінок нашого журналу.

Голову Світової Федерації Жіночих Організацій Оксану Брузгун-Соколик, яка стала лавреаткою Фонду духовного відродження імени митрополита Андрея Шептицького, заснованого 1991 року у Львові.

23-й Відділ Союзу Українок Америки у Дітройті з шістдесятилітнім ювілеєм.

ЗМІНИ В СТАТУТІ ПРИЙНЯТІ НА XXIII КОНВЕНЦІЇ СУА

Статутова комісія у складі Анастасії Хариш, Наталії Гевко та Іванни Ратич подає до відома, що XXIII Конвенція СУА прийняла такі зміни статуту:

До точки 27: додати пост архіварки.

До точки 52: додати 3) Новозасновані відділи є звільнені від фінансових зобов'язань на один рік від дати заснування.

До точки 68: змінити а) Виконувати і допомагати відділам у виконванні доручень Конвенції, Екзекутиви і Головної Управи СУА та Окружного З'їзду.

Щира подяка Марії Наваринській, секретарці XXIII Конвенції, за точні дані про підсумки голосування під час сесії Статутової комісії.

даємо найщирішу подяку. Ваша матеріальна і моральна допомога з перших днів нашого існування додавала нам сили й впевнености. Завдяки вашим старанням маємо технічні засоби — комп'ютер, друкарські машинки, що значно полегшує працю. До розширення дитячого кругозору спричинилася виставка дитячої книжки, організована СУА. Видання коштом СУА в Україні книжки Катерини Перелісної стало прекрасним духовним подарунком нашим дітям і заклало основи видавничого фонду Союзу Українок. Підтримуємо стосунки з багатьма округами СУА, маємо особисті контакти, що нам суттєво сприяє. Завжди пам'ятаємо про вашу щирю допомогу українському жіноцтву, дітям, знедоленим Чорнобильської зони. Постійно висловлюємо слово вдячности в нашій газеті.

Окремо хочу подякувати голові СУА Марії Савчак за ті зусилля, які були вкладені в діяльність Союзу Українок і в нашу спільну справу. Впевнена, що досвід і знання, набуті панєю Савчак за роки наполегливої праці, й надалі використовуватимуться і стануть пляцдармом для подальшого руху вперед, зміцнення і удосконалення організованого українського жіноцтва.

Щиро бажаю новообраній Управі СУА успіхів, сили, витривалости на цій важкій, але благородній ниві. Надіюся, що і тепер, і в майбутньому будемо спільно працювати на користь Україні.

І хай на це благословить нас Бог!

Ця доповідь прочитана головою Союзу Українок України Атеною Пашко на XXIII Конвенції СУА.

ПОКИ ГРІМ НЕ ВДАРІВ

Близько 120 ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД в Україні. Багато це чи мало? Про це наша розмова з головою Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України академіком Геннадієм МАЦУКОЮ.

— **Перш за все, пане голову, чому Президент зупинив вибір саме на вас?**

— Гадаю, про це краще було б запитати Президента. Для себе ж пояснення знаходжу в тому, що вже впродовж двадцяти років очолюю Інститут молекулярної біології і генетики Академії наук України, зусиллями вчених якого успішно розвивається наука про ретровіруси. До величезної групи цих хвороботворних агентів належить і ВІЛ — вірус імунодефіциту людини. Саме він спричинює СНІД — синдром набутого імунодефіциту, грізне захворювання, що набрало нині в світі глобального поширення.

— **Порівняно з кількістю хворих на рак чи серцево-судинні захворювання, які щороку забирають в Україні тисячі й тисячі життів, ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД у нас практично одиниці. То чому створено Національний комітет боротьби не з онко чи кардіозахворюваннями, а саме зі СНІДом? За що йому така шана?**

— Бо СНІД неблаганний, від нього ще нікого в світі вилікувати не вдалося. До того ж сам вірус настільки швидко змінюється, викликає таку хвилю супровідних захворювань, що розпізнати їх, встежити за ними дуже й дуже непросто.

— **Тобто, створення Комітету — це, можливо, і своєрідна спроба зіграти зі СНІДом навипередки, шанс не дати змоги малим цифрам приспати нашої пильності?**

— Слушно.

— **Але існує думка, що більшості аборигенів євразійського континенту властива, так би мовити, генетично визначена стійкість до ВІЛ-інфекції і СНІДу. Як ви ставитесь до цього міркування?**

— Як до хибного і вкрай небезпечного. Це, зокрема, вже засвідчив сумний досвід країн Далекого Сходу, того ж, скажімо, Таїлянду, де, поклавшись на "либонь та може", дочекалися страшного спалаху біди. СНІД — не ізольоване і не регіональне явище, він не визнає кордонів і не знається на кольорах шкіри. Тож і не маємо права дозволити собі розкіш вичікувати, сподіватися на те, що раптом пронесе. Окрім усього іншого, зволікати не велить і нинішній стан економіки України: жодні найбільші витрати на попередження цієї хвороби не можуть йти ні в яке порівняння з витратами на її лікування, особливо коли недуга набуває масового характеру.

— **І Президент ударив у дзвони...**

— Сподіваємося, не тільки далекоглядно, але й вчасно.

— **Вибачте, за нашої задавненої звички "пошуміти", чи не виллється створення Комітету в чергову пропагандистську акцію, від яких ми так втомилися, в спробу й СНІД лікувати гаслами?**

— Гадаю, цього не станеться. Про серйозність намірів і підходів судить хоча б із того, що під розгортання необхідних наукових досліджень, організацію профілактичних заходів уряд уже виділив достатню суму коштів, створено Національну програму боротьби зі СНІДом, почалася її планомерна реалізація.

Та й сам факт створення Комітету під егідою Президента теж, погодьтеся, багато про що говорить. В особі Президента ми маємо не просто високоповажного патрона, а й цілковиту підтримку. Між іншим, не заради похвальби скажу, подібних державних структур покищо не існує в інших країнах. Це відзначила й Всесвітня організація охорони здоров'я, розцінивши створення Комітету як приклад, гідний наслідування.

— **Чи має ВІЛ-інфекція в Україні якісь специфічні риси?**

— Хібащо одну: на відміну від країн Західної Європи, США, де серед інфікованих і хворих на СНІД переважають чоловіки, в Україні між хворими чоловіками і жінками зберігається покищо паритет. Основний шлях поширення інфекції — статевий, за останні чотири роки не зафіксовано жодного випадку зараження СНІДом унаслідок переливання крові. В цьому слід віддати належне й Інститутіві гематології, де створюються основні банки крові, і Міністерству охорони здоров'я, яке виявляє тут високу пильність.

— **І все ж: 120 ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД громадян України — багато це чи мало?**

— Мало, якщо брати до уваги лише абсолютні цифри. Один хворий на понад п'ять мільйонів населення — це, начебто, й не привід для серйозної тривоги.

— **До чого тоді ваше "начебто"?**

— Бо, оцінюючи ситуацію, ми не можемо втішатися лише самою статистикою, а й неодмінно мусимо враховувати загальний стан здоров'я людей, їх схильність до захворювань взагалі, не лише на СНІД. Якраз така аналіза і спонукає нас до негайних дій.

— Коли не секрет, що саме вас передусім непокоїть?

— На стан здоров'я людей впливає багато факторів. Негативно діє один — і це вже створює додаткові труднощі. А якщо несприятливо складаються всі визначальні фактори, то годі й говорити про міцне здоров'я людей.

— Що ж конкретно, на вашу думку, не дає підстав для оптимізму?

— Для відповіді на це запитання оцінимо чотири основні складові нашого здоров'я. Всі ми зазнаємо впливу екологічної ситуації. А вона сьогодні в переважній більшості регіонів України така (і не лише через Чорнобиль), що її можна визначити як несумісну з можливістю збереження повноцінного здоров'я. Цю ситуацію не виправити водночас жодними декретами чи постановами, тож, на жаль, не можемо сподіватися на її поліпшення в недалекому майбутньому.

Друга складова нашого здоров'я — економічна. Нині важко державі, важко й її громадянам. Так, нам бракує коштів на цивілізовану організацію охорони здоров'я. Але справа не лише в цьому. Істотніше те, що в основній масі населення відсутні нормальні побутові умови. Переважна більшість людей неякісно, незбалансовано харчується. Дорожнеча на основні продукти харчування дедалі зростає, отже й лишатися здоровим стає дедалі важче.

Третю складову назвемо соціальною. І йдеться про те, що надто багато негативних емоцій, психологічних навантажень, а часом і просто надмірних переважань доводиться зазнавати людям, лише незначній кількості громадян вдається долати ці рифи без істотних втрат для здоров'я.

А тепер і про четверту складову, яка визначає стан і перспективи генофонду в Україні. Вона за нашим переліком опинилася четвертою лише тому, що перебуває під безпосереднім впливом перших трьох факторів, але за відлунням на майбутню націю, безперечно, займає основну позицію. Вже тепер медики України з величезною тривогою відзначають зростання кількості пошкоджень і уражень спадкового, генного апарату людей. Це грізна вибухівка, закладена під наступні покоління українського народу. Оскільки цей процес прогресує вже років двадцять-двадцять п'ять, а серйозної протидії йому покищо не існує, то важко сподіватися, що його вдасться рішуче й швидко уповільнити.

До всього сказаного додамо ще й масове пригнічення імунної системи людей, їх нинішню підвищену схильність до багатьох захворювань, і стане зрозумілим, чому сьогоднішню ситуацію із захворюванням на СНІД в Україні я наважуюсь визначити лише як начебто щасливу.

Враховуючи підступність вірусу імунодефіциту людини, котрий спричинює СНІД, і з виходом на

нову популяцію (якою є населення України), він може зазнати величезних змін. Наше завдання із завдань — не допустити його неконтрольованого і масового розповсюдження. На нас чекає найвідповідальніша робота, ми не маємо права гаяти часу. Зокрема, й через те, що комплексні наукові роботи і організаційні заходи, спрямовані на запобігання епідемії СНІДу, в Україні розпочалися недавно.

— Все ще не навчилися швидко запрягати?

— Не без того. Головна ж причина — інша. До середини 1987 року Міністерство охорони здоров'я колишнього СРСР взагалі не дозволяло Україні діягуностувати СНІД. Це було виключно "привілеєм" Москви, хоч як анекдотично це звучить сьогодні. Через це й припізнилися з дослідженнями. Власне, сама Національна програма боротьби зі СНІДом була розроблена і почала фінансуватися тільки після проголошення незалежності України.

— Очевидно, нам на роду написано наздоганяти й переганяти?

— Ви іронізуєте, але нам таки надто довго довелося жити в закритому суспільстві, котре так полюбляло згадане вами гасло. Нам не наздоганяти треба, а швидше інтегруватися у світову науку і світовий досвід боротьби зі СНІДом. Це одне із наших стратегічних завдань. У вирішенні його дуже розраховуємо на великодушність і розуміння нинішньої економічної ситуації в Україні нашими потенційними зарубіжними партнерами.

В Україні вже проведено унікальну кількість обстежень на ВІЛ, розробляються нові технології лікування і профілактики СНІДу, проводиться хемічна, біотехнологічна синтеза нових лікарських препаратів. Декілька десятків із них навіть готові до випробування. На жаль, дослідження гальмуються через відсутність необхідних клітинних ліній, які можна придбати лише в зарубіжних наукових центрах і лабораторіях. Поки долаємо пов'язані з цим певні валютні й організаційні труднощі, деякі наші дослідники змушені передавати нові оригінальні препарати для біологічних випробувань за кордон. У цьому не було б нічого поганого, якби певність, що потраплять препарати в "чисті" руки. Буде дуже прикро, якщо через організаційну неповороткість зазнає втрат престиж української науки.

Попри всі наші труднощі ми не такі вже й злидні, хоча з вдячністю прийняли б допомогу в організації стажування наших лікарів, науковців у зарубіжних клініках, лабораторіях. На жаль і на щастя водночас, нам бракує досвіду в лікуванні хворих на СНІД. Набути ж ми хочемо його, доки не спалахнула повежа в нашому домі, доки над нами не вдарив грім.

Розмову вела Людмила Шушуріна.

Київ, липень 1993 р.

КНИГА ПРО НАРОДНЕ ВБРАННЯ УКРАЇНЦІВ

"Український народний одяг", Торонто—Філядельфія, 1992.

Ще пахне свіжою фарбою нова книга про український народний одяг, підготовлена Комісією Народного Мистецтва Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

Описи традиційного одягу українців виконала знана дослідниця Лідія Бурачинська. Статтю про історіографію вивчення народної ноші на Україні і за її межами, з великим знанням справи, підготував відомий літературознавець, публіцист, перекладач, фолкльорист, етнограф професор Петро Одарченко. Окремі розділи, присвячені неодмінним елементам одягу — вишивці, оздобленню шкірою, бісером, шнурівкою, вправно написали Мирослава Стахів та Раїса Захарчук-Чугай. Відрадно, що не залишилися без уваги і такі обрядові атрибути, як рушники, хустки, що входили до обов'язкових компонентів одягу у певні моменти людського життя: народження, одруження, розлучення з домом. Зі знанням і любов'ю їх описали Любов Волинець та Мирослава Стахів.

Особливу цінність становить укладений авторами словник народних термінів одягу, які широко вживані у виданій праці. В додатку подано також етнографічну карту України. І хоч воно до певної міри умовне, оскільки ще потребує комплексного дослідження, все ж наявність такої карти є позитивним моментом.

Книга ілюстрована 30-ма кольоровими зразками типів народного одягу з різних регіонів України, які виконала художниця Галина Титла.

Важливим є те, що автори, розробивши свою класифікацію етнографічних зон, подали чоловічий і жіночий комплекси вбрання з Наддніпрянщини (серед якої виділено окремо Київщину, Полтавщину, Чернігівщину), Харківщини, Поділля, Північної Буковини, Полісся, Волині, Гуцульщини, Бойківщини, Закарпаття, Лемківщини, Яворівщини, Сокальщини, Підляшшя, Холмщини. Щоправда, з приводу такого визначення льокальних типів можна дискутувати. Скажімо, мають свою специфіку також комплекси одягу Покуття, Східнього Поділля, Черкащини, як частини Наддніпрянщини, Слобожанщини, в яку входять декілька сучасних областей тощо.

В окремі підрозділи виділено описи українських сорочок, жіночих головних уборів, свити, як найдавніших елементів національного вбрання, правда, дещо нерівномірно.

Надзвичайно важливе прикладне значення мають подані окремо до кожного етнографічного регіону зразки кольорових вишивок, які можуть бути прикладом для відтворення автентичних елементів у сучасному одязі. На всіх взірцях досить чітко підкреслено техніку вишивання, її льокальні особливості, багатство кольорової гами, що, безперечно, збагачує таке цінне видання.

Про український народний одяг написано чимало праць. Однак сам факт підготовки такого розкішного видання про вбрання українців з усієї території України є значною подією в нашому народознавстві.

У книзі про народний одяг українців описані льокальні особливості одягу різних етнографічних зон. Опис одягу кожного регіону подається за певною структурою: комплекс жіночого вбрання, до якого подаються відомості про всі його елементи — сорочку, плахту та спідницю, фартух (запаску), пояс, безрукавку (герсет, корсетку), взуття, а також верхній теплий одяг осінньо-зимового сезону. Не забуті й такі важливі компоненти комплексу, як зачіска й убір голови дівчини і заміжньої жінки, прикраси, види намиста, дукачі, образки тощо.

Комплекс чоловічого вбрання також подається з описом усіх його елементів — від зачіски і убору голови до опису взуття, усіх видів одягу.

Особливо багато місця приділено розмаїттю оздоблення української ноші, що свідчить про високий художній, естетичний смак народу.

Важливо, що при можливості, автори згадують і про такий деталь як обрядовий одяг. У книзі подається документальне фото з весілля, де репрезентовано не тільки весільний одяг молодих, дружки, а й атрибути самого весілля.

При аналізі особливостей вбрання враховані і вікові ознаки — одяг дівчини і молодичі, парубка і старшого чоловіка.

В описах комплексів чоловічого й жіночого вбрання ми віднаходимо цікаві відомості про зміну у народній ноші наприкінці XIX — на початку XX століття під впливом поширення промислових тканин, фіксацію новіших типів одягу, особливо поширених серед молодих чоловіків і парубків, що було характерним загалом, а особливо для центральних та південно-східніх областей, де швидше розвивалися

промислові галузі.

Помітно, що український національний одяг вирізняється практичністю крою, легкою конструкцією форм і рідкісним за своєю витонченістю оздобленням, багатством вишивки, мережки, вирізування, апплікації, шнурівки тощо. Налічуються десятки технічних способів вишивання. У поданих кольорових зразках вишивки до оздоблення жіночих і чоловічих сорочок акцентується увага на типах узорів і технічних варіантах: прямим настилом, скісним настилом і хрестиком, вирізуванням і стебнівкою, зерновим виводом і верхоплутом, виколкою, косичкою й зерновим виводом, низинкою, видами мережок — ляхівкою, чернігівською безчисною тощо.

Крім взірців на рукав сорочки, окремо подано зразки вузьких узорів для подолу сорочки, обшивок, манжетів.

У кінці книги досить стисло, але чітко подано композицію різних типів вишивки, її історію, відомості про давність походження прикрашання одягу тканим і вишитим орнаментом.

Вважаємо, що надзвичайно корисним є звернення до уваги читача на недопустимість еkleктичного підходу до сучасного застосування вишивки і необхідність відтворення автентичних форм. Адже відомо, що у 50-60-их роках нашого століття в Україні набуло поширення стилізоване сценічне (клубне) народне вбрання, яке колгоспи замовляли на комбінатах для учасників фолкльорних ансамблів. Великі, сліпучо яскраві й однакові рожі, виконані машинною вишивкою, або аппліковані — красувалися на всіх сорочках, неначе всі учасники співу були з інтернату. Цей несмак у виготовленні грубо стилізованого одягу наніс великої шкоди розвитку народної вишивки в Україні і спричинив втрату багатьох технік вишивання та занедбання традиційного народного вбрання. Цілеспрямовано виховувалося у людей, особливо в молоді, негати́вне ставлення до справжніх зразків традиційного одягу як явища архаїчного, віджилого, застарілого, а часом і політично шкідливого. Вишивана сорочка ставала у 70-ті роки ознакою націоналізму.

Люди на селі стали поступово соромитися одягти сорочку, вишиту матір'ю, бо ж то "старе". Тільки старшого віку жінки ховали її в скриню і вперто твердили: "Хай буде на смерть". Хай Бог посилає їм довге життя, щоб довше зберігалися на Україні стародавні взірці народної вишивки. Та й помітною тепер стає добра тенденція. Старші люди відчули, що відроджується інтерес до традицій і на питання: "Чи продасте вишивану сорочку, рушник?", — відповідають найчастіше: "Е ні, нехай буде дітям, онукам". І ми за те, щоби було дітям, аби вони тільки зрозуміли ту непересічну красу національного одягу, і шанували її. Нам здається, що до виховання цього почуття шани до українського народного вбрання покликане і рецензоване видання.

*Обгортка книги.
The cover of the book.*

Віддаючи належне праці авторів і особливо адміністраторці видання Наталії Даниленко, хочеться побажати їм у подальшій праці над українським одягом врахувати такі моменти, які, на мою думку, збагатили б і це видання. Йдеться про кольорові ілюстрації в подачі художниці Галини Титли народного одягу, які подані дещо стилізовано. При цьому зовсім не звернено уваги на типажі носіїв одягу. Практично не враховано антропологічні типи українця в різних регіонах. Це дуже суттєво, бо і крій, і оздоблення були співвіднесені з певним типом обличчя, кольором волосся, очей. Скажімо, чоловічі й жіночі типи з Полісся психологічно і зорово несумісні з поданим вбранням. Світлокосі, синьоокі, сивоокі поліщуки виглядали б по-іншому у традиційному одязі. Впадає в око велика розбіжність антропологічної подачі українця на кольорових малюнках і документальних світлинах, що може бути не завжди зрозумілим для чужинців, іноземних читачів.

Звісно, що робота значно виграла б, коли б були подані наукові посилання на документальні джерела, збірки музеїв, приватні колекції, з яких використані малюнки і світлини.

Загалом, дуже хотілося б, щоб з цим виданням про український народний одяг ознайомилося широке коло читачів не тільки в діаспорі, але й в Україні. Виховна і пізнавальна функції такої книги — незаперечні.

ВАЛЕНТИНА БОРИСЕНКО,
ЕТНОГРАФ.

м. Київ

ЯК Я ВИВЧАЛА АНГЛІЙСКУ МОВУ

Англійська мова — дуже багата і розвинена! В ній трохи чи не сто тисяч слів — і кожне з них треба вимовляти по-інакшому! Англійський письменник Бернард Шов написав цією мовою двадцять вісім томів своїх творів, а тоді в розпачі помер і залишив гроші, щоб її переробили! Але я була бідна ДіПі і хотіла їхати до Америки, де люди, на жаль, говорять англійською мовою! Чому вони викинули в Бостоні чай у море, а залишили мову, — незрозуміло. Це тільки показує, що нема сенсу робити революції...

В усякому разі, я взялася вивчати цю мову. Я не шкодувала ні сил, ні свого язика. Я викручувала його, вивертала, заганяла на піднебіння, вивертала назад у горло, і безсоромно показувала його стрічним!

Одне *ті ейч* може загнати здорову людину в могилу. А тут і всі інші літери глузливо сміялись з мене, коли я намагалась вгадати, як кожна вимовляється в незнайомому слові.

Я старалась запам'ятати, що "у" вимовляється, як "а", а інколи й як "о", зате "а" здебільшого вимовляється як "ей", і що "о" вимовляється, як кому захочеться. Я намагалась забути українську звичку відкривати рота широко й повно, а натомість розтягала його вузенькою смужкою від вуха до вуха, — і знайомі, побачивши мене, почали переходити на другий бік вулиці.

Але я не зважала на те і вчилась далі!

Я дивилась на "і" і пробувала пам'ятати, що це — "ай", а глядачі на "е" я не могла переконати себе, що воно раптом зробилося "і". Я вчилась, що з "сезону" треба зробити "сізн", а з "резону" — "різн", і що "наука" перетворилась на "саенс".

Знайомі сумно хитали головами, коли слухали про мої муки, але я не здавалась.

Коли вчителька пояснила мені, що "в" не є "ве", а "даблью", і що коли після даблью стоїть ейч, то ейч вимовляється першим і не як ейч, а як легке придишання, і що з даблью після цього робиться "у", мені на тиждень відібрало мову, і друзі вже хотіли повести мене до психіатра. Але я знала, що з

психіатра має вийти "сайхаатріст" — тому замкнулась у себе в хаті і не вийшла на прохання друзів.

М'язи на обличчі мені розпухли, одна щока випнула, язик витягнувся і заповнив увесь рот. Я шукала протягів і ходила босими ногами по камінній підлозі, бо тільки маючи нежить могла я вірно вимовити закінчення "інг".

Англійська синтакса впала на мою бідну голову, як добра люшня, і я почала говорити: "Я була предположена раніш на годину прийти тут", — що остаточно занепокоїло моїх знайомих.

З такими мовними набутками я приїхала до Америки.

І тут мене чекав найстрашніший удар: мене ніхто не розумів і я не розуміла нікого!

Пригнічена, прибита, пригноблена і знищена, я ходила вулицями Нью-Йорку, дослухуючись, чи не почую десь тої англійської мови, яку я вивчила в таборі. Її не було.

На всьому просторі Сполучених Штатів кожний має свою власну англійську мову. Єдиний спосіб порозумітися двом американцям, — це почати "спелувати". Коли ви просите води, а кельнерка вас не розуміє, на це є дуже простий спосіб: ви говорите їй:

— ДАБЛЮ - О - ТІ - І - Ар — все стає ясно!

Треба тільки, щоб ви знали, як це слово спелується, і щоб ваш співбесідник знав це також.

А ви всі знаєте, що ніхто не може сказати, як те чи інше слово пишеться англійською мовою. Завжди всунеться якесь "джи", або "ейч", або оте маленьке, але таке прикре "і" на кінці — і зіпсує всю справу.

І так роки йдуть, я вже маю горожанство, їздила до Європи, зробила ритуальну подорож до Фльориди, і сплачую морг'єдз за хату. Але англійську мову я все ще вчу, і вчу, і вчу, — і тільки молю Бога, щоб на тому світі мене не послали до англійського янгола, який питає мене:

— Гав ду ю спелл йор нейм?

Бо вже тоді мене напевно до раю не пустять, хоч як я намучилась тут на землі, вивчаючи англійську мову!

УСМІХНІТЬСЯ!

— Як? Ти вчишся грати на кларнеті? Навіщо?
— Щоб помститися сусідові за те, що він цілими днями терликає на скрипці!

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

VOL. L

OCTOBER 1993

Editor: Halyna N. Kuzyszyn

Halyna N. Kuzyszyn has joined the Editorial Staff of *Our Life* as an Editor of the English section of our magazine. Halyna is a native New Yorker, graduated from St. George Academy High School, where she was Yearbook editor and will graduate with a BS Media Studies degree from Fordham College at Lincoln Center in May 1994. At Fordham she was "Features" editor of the school newspaper "The Observer" for two semesters. She is an active member of Plast since 1979, is on Editorial Staff of *The Plast Way* and holds the post of press secretary of New York Plast branch. This summer Halyna was an editorial intern at "Sassy Magazine," responsible for fact-checking articles, researching stories

and generating story ideas for the editorial staff. More recently she became a reporter for "Kontakt" Ukrainian TV magazine, where she researches, formulates, writes and edits segments on news events, profiles, features and community events. WE WELCOME HALYNA TO 'OUR LIFE'!!!

OUR SINCEREST AND HEARTFELT THANK YOU to Marta Baczynsky, English section editor of *Our Life* for the last twenty years, for being on the Editorial Staff, devoting many hours to translations into English and featuring numerous articles and reports. We wish Mrs. Baczynsky all the best in her future endeavors and congratulate her on the birth of her grandson!

Pre-Convention meeting of the UNWLA National Board.

From left: Ivanna Ratycz, Maria Savchak, Olha Hnateyko, Anna Krawczuk, Iryna Czajkowska, Maria Tomorug, Anastasia Charysh, Iryna Hladka.

CAN THE WOMAN OF THE 90'S MAKE A DIFFERENCE? SHOULD THE WOMAN OF THE 90'S TRY TO MAKE A DIFFERENCE? WHERE AND HOW?

Professor Nahirnyj, a prominent Ukrainian sociologist, claims that each generation of ethnic groups portrays a feeling of belonging in a different way. However, the actual feeling of belonging is of the same importance and strength. Generations differ not in the strength of identification with an ethnic group, but in its foundation. All cultural elements such as religion, language, way of life, traditions, art, music, dance and behavior, are passed on from one generation to the next not by means of genetic inheritance but through formal and informal practices and examples. One is not a Ukrainian just by being born into a Ukrainian family, for that is merely a genetic element. One is a Ukrainian if one has learned, internalized and lived according to the ways of the Ukrainian culture.

How does this process of internalization occur and when? The logical response to that particular question is that this process of internalization should begin in the individual home, on an individual basis. The President of Sojuz Ukrainok in Ukraine in 1934, Milena Rudnycka, in an opening address of the Ukrainian Women's Congress in Stanyslaviv stated that "the women's movement regards the family as a social and biological identity of our national organism, as a place where the soul is molded and the future of the nation is raised."

Therein lies the first portion of the responses to our question "Can the woman of the 90's make a difference?" The first imprint we can make is as mothers, aunts, parents, uncles, etc. by attempting to instill in Ukrainian children the feeling of identity and belonging to an ethnic group. All other sources merely develop and deepen a child's knowledge of who she/he is and what is expected of her/him. This may not be an easy process for we do live in a multicultural society wherein our culture is not of main influence. Nevertheless, it can be done. By striving to integrate, we can live and fully function in both the Ukrainian and American societies. We do not give up our natural ethnic and cultural roots — we integrate, we do not totally lose our roots and assimilate. Therefore, we should try to teach our child-

ren to respect and follow the ways of their ethnic and cultural background but at the same time it is essential that they learn to respect the country of their citizenship. This should naturally be our first step — to attempt to instill in our own children, in our own homes, the identity and deep respect for one's heritage.

To further develop what Milena Rudnycka stated almost 60 years ago — she said "In the women's movement, the Ukrainian mother is the mother of our nation, whose responsibilities do not end at the doorstep of her home. There cannot be boundaries between the interests of the family and the nation, and the responsibilities of women to their children and their communities cannot be separated." Herein lies the second step of the process of "making a difference."

We should attempt to make a difference in the community — both Ukrainian and American. This can more easily be accomplished if we act as an organ of a community group. Professor Nahirnyj states that "group" identity plays a significant role in an individual's life because the process of identification with ancestors can develop that important feeling of belonging to a group and through that feeling form a specific connection with one's ethnic roots. This involves the psychological aspect of understanding that one, like the ancestors, have similar religion, language, tradition, way of life, and so on.

"Who prepares the Ukrainian woman to take part in community activities, who mobilizes their strengths, activates their energies, if not a women's organization" such as our UNWLA? Milena Rudnycka said that "all efforts pertaining to the general welfare and needs of Ukraine always found the most vital response in women's organizations." Therefore, the group or organization is essential for the individual to identify with his ethnic group and also facilitates efforts to make a difference in the American and Ukrainian societies.

There is strength in numbers, in peer support, even in peer pressure. The greatest impact can best be made through community organizations. UNWLA is the perfect community organization through which the Ukrain-

ian woman can channel her efforts and attain her goals. Before we can even attempt to reinforce our ethnic identity, we must approach the task of building the ranks of our organizations and, in particular, UNWLA. Since Ukrainians, as all other Americans, have become geographically dispersed, we need to search each other out, especially if we do not live in large metropolitan areas. Some of us may have detached ourselves from the community and now feel insecure to reenter. Others may have intermarried and may feel that they will not be as openly accepted. Still others may have lost their facility in speaking Ukrainian fluently. Each or all of these factors may discourage people who feel they cannot measure up to our standards. We must, and I stress, MUST make it our goal to form a bridge to bring these people into the ranks of the active Ukrainians. We must make each and every person feel that her or his contributions are invaluable.

The number of active participants in most or indeed all Ukrainian American organizations is rapidly diminishing, and unless we refocus our goals, we are fighting a losing battle. Historically, what nourishes ethnic community activity is new immigration which is not plausible or foreseeable for us.

If I can give you a personal example — Three years ago, several of us, with the encouragement of Olha Hnateyko, formed branch 95 in the Poughkeepsie/Kerhonkson, NY, area. As word of mouth spread, we ultimately had approximately 25 members signed up. Many of these members are women who have not been involved in the Ukrainian community for years, or not at all. And yet, as each of them has been openly accepted, and our policy is one of encouragement and tapping every individual's particular likes and talents, many of these women have become very enthusiastic and hard-working participants in our activities.

So, our first goal must be to increase the ranks of our Ukrainian organizations. And, as we are aware and have been reminded, my or our generation must prepare itself to take over the ranks of UNWLA and other community organizations. At the recent 50th anniversary dinner of OUR LIFE, I was astonished at how few, excuse my expression, "younger" (youth is relevant, of course) women attended. We must ask ourselves where they are and why they are not active. We must try to rejuvenate interest in our organizations, perhaps rebuild the infrastructure of our communities to better fit today's lifestyles, move forward, and not remain standing still. The longer we neglect the preservation of our Ukrainian identity and heritage, the deeper the void becomes. If we work in numbers, as part of a viable organization such as UNWLA, our goals will become more attainable.

We, as members of UNWLA, have many and various channels to work through to reach our end of keeping Ukraine alive in our communities. The first is obviously to reach our youth — perhaps through establishing Ukrainian nursery schools and Saturday schools in our

communities. Since my generation was raised in the US, in this multicultural nation, we can understand the unique approach which should be taken to today's child of Ukrainian descent. Our branch has recently taken over the administration of the Ukrainian Saturday school in Kerhonkson. It is a small school of approximately 25 students, of various ages (from 5 to 16), of various backgrounds, capabilities, and facility with the Ukrainian language. Therefore, each case needs to be approached in a unique fashion to draw out the most and the best from each child. It is no easy task, but how rewarding it can be!

Last Sunday our school held its annual music festival. It was a great success in many ways. One of our most active UNWLA members, who herself was not connected with the Ukrainian community for at least 25 years, enrolled her two teenage daughters, who have never attended Ukrainian school before, into our Ukrainian Saturday school. This was their first year in the school. They have become extremely excited and enthusiastic dancers and looked truly proud to don their authentic Ukrainian costumes and perform several dances for the community on Sunday! Every Ukrainian child we manage to nurture is a gold medal pinned onto the chest of the entire Ukrainian community. The Ukrainian woman of the 90's can best understand and help to pass on our culture and traditions to today's children.

Another possible important accomplishment of the Ukrainian woman of the 90's could be the establishment of public relations between the Ukrainian and American communities. What effect will the independence of Ukraine have on the Ukrainian American community? Will it attract new people or will we witness a quick decline in its membership? We must do our best to ensure the latter does not take place. For now we have a new mission: the existence of a strong, active Ukrainian community may be critical in securing political support and respect for Ukraine in the US. We are Ukraine's ambassadors in the US and can gain this respect, but I believe, this must be done as part of an organized structure.

There is a myriad of ways by which this can be accomplished: En masse we can inform our politicians of our community's existence, of our dedication and support of Ukraine and its interests. We can attempt to inform and correct any falsehoods we witness in the press and other publications. We can hold informational seminars about Ukraine, its traditions and culture in educational institutions or any other well-attended milieu in the American community to enlighten the public that we are no longer "USSR" citizens. On a personal note, our branch has discovered that our local congressman, to whom we paid a visit, knew next to nothing about the devastation of Chernobyl. We have discovered that many of our neighbors have never seen a Ukrainian pysanka or embroidery when we held our annual exhibit in our

upscale Galleria Mall. It was amazing how many "closet" Ukrainians we met during these demonstrations, who openly confessed their Ukrainian backgrounds and who tend to return annually to these affairs. Passing on information, correct information, about our native culture, traditions, history, etc. is a very potent tool.

Teaching about and preserving our culture can also be served by our Ukrainian Museum. A museum is the apex, the single most recognizable symbol of a people's heritage, progress and achievement. It has a magnetic appeal to all citizens. A museum attracts people from all walks of life and sends them away with greater knowledge, understanding and appreciation of all they have seen and experienced. The Ukrainian Museum aims to contribute a distinct and forceful point of view to cultural pluralism by collecting, preserving, displaying and interpreting objects of artistic, historical and scholarly value related to Ukrainian folk art, fine art and history. The Museum is a deed that stands by itself and it is my strong feeling that we, as a community, should channel our efforts into its successful completion. What greater legacy can we leave our children and grandchildren than the preservation of our culture within the concrete walls of the Ukrainian Museum?

Now that Ukraine is an independent nation and its people can more easily be reached by the diaspora, we as members of UNWLA should try to establish an active link with the Ukrainian National Women's League in Ukraine. This is another important inroad the woman of the 90's can make. Each side in this process should be patient since major differences exist in the daily functioning of our lives. However, understanding grows only through contact, dialogue and support. The diaspora has been very generous in offering economic and moral support.

We as members of our organizations can continue this support by aiding in establishing exchange programs which encourage dialogue. Recently, a Kievan children's theatre was hosted for one month by a local American school district. Our branch of UNWLA became aware of their presence only by chance. When we became involved, we were overwhelmed by the generosity of the Americans to these Ukrainian kids. Our branch contacted the directors of the theatre who were visiting with the children and treated them to a day at Soyuzivka. They were very impressed at how the Ukrainian community in the U.S. has managed to preserve the language and traditions so many miles away from its nation and having been removed from Ukraine for so many years. Listening to their stories of the hardships they have and are presently enduring in this time of transition for Ukraine gave us an understanding and respect for them. Their gratitude was genuine and abundant when we sent each of the 20 students away with backpacks filled with staples. This dialogue, which can be established either on an individual basis or in a group manner, is essential, and we can make a differ-

ence by partaking. And, of course, I feel that if at all possible, we should try to make that pilgrimage to Ukraine. I think that if anything can supply us with the incentive to carry on our traditions and culture, walking on the land of our forefathers can.

All the above examples are ways in which the woman of the 90's can make a difference. In summary, there are three main channels we can use to make the difference: in the home on an individual basis, in the community as part of an organized group, and as a link between the Ukrainian-Americans and Ukrainians in Ukraine. Why should the woman of the 90's make the effort to make that difference? In polling members of our branch "Why have you joined UNWLA?", a common response surfaced — that "it is time to give back what I received from the community," whether that community was represented by Ukrainian school, dance, or music, they felt it was time to repay the community by volunteering their services and talents.

The second most numerous reponse was "I want to pass on the traditions and culture to my children." The point was that they wanted to either strengthen or reawaken their children's interest in their Ukrainian roots and felt becoming involved themselves offered the perfect example and outlet. A more recent input I received from our active members was that they felt a great sense of personal satisfaction in their accomplishments since they became involved in the organization.

Another point to be raised when asking "Why should we try to make a difference?" is that we cannot deny that our parents, most of whom immigrated after the war, through much hard work and financial support, built up the organizations and institutions we have at our fingertips. We should feel a responsibility to carry on the tradition for them, in honor of them. And, most importantly, we must carry on for our children. For without us as a link, it is questionable whether they themselves will find the incentive to seek out their roots. And, let us not forget, the deep personal satisfaction one gets from a sense of accomplishment and the knowledge that we have left a legacy for future generations of Americans of Ukrainian descent.

In conclusion, we cannot escape the fact that a common thread exists leading from our forefathers to future generations. Our role in the community should be the endeavor to preserve, to rejuvenate, and to promote the health and growth of Ukrainian life in America. The Ukrainian nation can and will live in the US only when it harnesses into its service the moral and spiritual strength of women of Ukrainian descent. Yes, the Ukrainian woman of the 90's can make a difference, must make a difference, but only if each and everyone of us makes her own valuable contribution in her own individual way will this be accomplished.

Marianna Zayac
President, Branch 95 Poughkeepsie, NY

"НАШЕ ЖИТТЯ", ЖОВТЕНЬ 1993

IN MEMORY OF TETIANA KARDYNALOWSKA

On June 23 of this year, an extraordinary person, loving mother and tireless advocate of human goodness — Tetiana Kardynalowska, passed away in Ann Arbor, Michigan.

Tetiana was born into the Ukrainian family of general Mychajlo Kardynalowskij. Her father's occupation forced their family to move around quite a bit, to such places as Moscow, Siberia and the Caucuses. Before World War I the Kardynalowskij family settled permanently in Kyiv, where Tetiana finished high school. Later she entered the Kyiv Polytechnic Institute to study engineering, but did not obtain a degree due to the uncertain political climate of the time.

Tetiana's first husband was Vsevolod Holubovych, prime minister of the Central "Rada." He was arrested by the Bolshevik army during the "vyzvolni zmahania" (struggle-for-freedom) and almost killed. Tetiana tried to save Vsevolod, but he had been moved to a jail in Kharkov. She, too, was arrested and served a nine month jail sentence.

When she was set free, Tetiana found work on the editorial staff of the "Selanska pravda" (Peasant Truth) newspaper. The editor at that time was Serhij Pylypenko, an eminent writer, political figure and founder of the peasant writer's league — "Pluh." In 1924 she married Pylypenko, but they hardly had a life together, since in 1933 he was arrested. Shortly thereafter he died, unknown how, where or why. Tetiana and her two young daughters, Asia and Mirtala, were sent beyond the borders of Ukraine. They settled in Kalinini, which is now once again referred to as Tver. Here she found work as a publisher at the Institute, and her daughters began attending school.

Before the War, without permission, they returned to Ukraine, where they encountered German occupation of Vinnytsia. In 1943 the Germans took Tetiana and her daughters to Austria for forced labor. However, before the War was over, all three escaped from the prison camp, with the dream of getting to France. Asia and Mirtala were captured and taken back to work at a penal camp. After searching for her children, Tetiana learned where they were held and managed to get them out of the prison camp. The excuse she used was that her daughters were needed right away for an important village project. This was only one of the many heroic acts in the life of this extraordinary woman.

Instead of France, the family settled in Italy, where they stayed at displaced persons camps. In 1947 they were able to travel to England and from there emigrated to America, where they finally settled. At first, Tetiana and Asia worked in a factory in New Haven, Conn., while Mirtala married and settled with her husband in New Haven. She also went on to finish art school and obtained a Master's Degree in arts at Tufts University. Asia also successfully finished Albertus Magnus College and traveled to Cambridge, Mass. to study the Slavic languages. Tetiana also moved to Cambridge to teach Russian language at Harvard University. She was definitely just as fluent in Russian as in Ukrainian, since for 15 years in Ukraine she worked as a translator from the Russian to Ukrainian, (translating 34 books and articles.) She was also one of the authors of the first Ukrainian dictionary of chemistry terms and taught Russian to high school teachers at the Kalininsky University in Moscow.

Tetiana Kardynalowska spent 18 years teaching at Harvard, where she earned a very high reputation. She was often given "problem students" which no other teacher could handle, and made fine progress with them. Her system of teaching was unique and some of her teaching methods are waiting to be printed. Her good reputation spread to Washington, and the State Department sent her its future diplomat students. In the 1960's she worked diligently compiling a Russian textbook "Modern Russian" (Harcourt, Brace and World 1964-65). All the dialogues in this two-volume text were her creation. When Harvard decided to include Ukrainian in its curriculum, Tetiana Kardynalowska was put in charge of this task by Dmytro Czyzhevskij, Roman Jacobson and Horatio Lanta. Czyzhevskij, valued her knowledge of language style and wrote in his "History of Ukrainian Literature," that often he sought her advice concerning language. Roman Jacobson also had much respect for Tetiana's deep knowledge and understanding of language. During his lessons, if she was present, he very often turned to her with questions like: "What's your opinion on this Tetiana?" Her daughter Asia Humecka, also greatly benefited from her advice, especially in compiling a Ukrainian language textbook "Modern Ukrainian." Mirtala benefited from Tetiana's advice in her poetry writing and her sculpturing plans.

In 1953 Tetiana was invited to Michigan University at Ann Arbor, to give summer lectures on the Russian language. In the spring of that same year her daughter Asia began to teach at Ann Arbor. At the invitation of a former student, Robert Richardson, Tetiana remained in Cambridge and began teaching at Boston University, where he was head of the Slavic Department. She taught here until the Dean had discovered her age (then 75) and was forced to let her go, with great apologies. Even the Slavic Department in conjunction with some students petitioned for her to stay and teach, despite her age. Several times she had been selected as the best professor of the University.

In 1972 she flew to Kyiv to visit her sister. She brought with her one of Mirtala's paintings of Serhij Pylypenko (her second husband) which today hangs in

the Museum of Literature in Kyiv. After retiring, Tetiana lived for some years by herself, a sign of her strong sense of independence. Finally, she moved to Ann Arbor to live with Asia where she remained until her death.

In her remaining years, Tetiana Kardynalowska was working on her memoirs, recalling her turbulent and outstanding life. Her memoirs, were printed for a while in the journal "Sucasnist," "Ukrainian News," and the Kyiv magazine "Dnipro." These writings have sparked interest of many historians like Roman Shporluk and literary critics such as Mykola Dzulynskij. Dzulynskij, who interviewed Tetiana in Detroit in 1989, later wrote a foreword to her book of memoirs entitled "Unforgettable Past" (Kyiv, Dnipro Publications 1992.) There is an English version of this book, and perhaps even a Russian one will be in the making. Soon there will also be a second Ukrainian version.

Tetiana Kardynalowska is responsible for educating hundreds, even thousands of students. Some remained true friends and corresponded with her throughout her teaching career and life. Her many friends, especially in the town of Ann Arbor, admired her strong character and the sensitivity of her soul. Even those who met Tetiana for a brief moment, have unforgettable memories of their encounters. Here is a letter from one such person:

Tetiana Mychajlivna was an outstanding human being and one of a kind mother. She was one of those people whose life was filled with meaning and strong convictions. I will never forget this about her. I often remembered her after our brief meeting and mourned the fact that I would never be able to associate with such a wonderful person.

Signed T.S.

Most certainly this was a woman of integrity and courage, who dedicated her whole life to serving others. She had saved many lives (in a manner of speaking), even those of people who wronged her.

The memory of Tetiana Kardynalowska will live in the hearts of those who loved and knew her.

(This article was translated into English. The author's name is Asia Humecka) H.K.

ON THE LIGHTER SIDE

While browsing through some old books and magazines, a publication from the year 1900 caught my eye. It was a small magazine with a lot of wonderful articles advising readers on how to live a good productive life, avoid financial pitfalls and recommended what remedies to use for just about every ache and pain known to man and woman at that time. It was sort of an almanac with dates of holidays, schedules of tides, as well as weather predictions. There were also some anecdotes that were

quite charming about the everyday at the turn of the century.

I found one page particularly interesting. The heading introduced it as the "Ladies" Department and the subsequent text offered the readers a new and revolutionary way to do laundry. Now, I'm always on the lookout for laundry tips and I love to do laundry. My Maytag is an old, reliable friend that has at its command the power of many horses hidden somewhere in the depths

of the machine. It will tackle the whites, the colors, the synthetics and anything else I give it with a continued steady hum and good humor. At the end of its running cycle I get a tangled mess of damp exhausted clothes, but they are clean. And if they are not, why I just push the ON button again.

The washday of yesteryear was quite different, as we have seen in the movies. Muscle power and back-breaking work gave the family clean laundry, but it played havoc with the health and looks of the women who did the laundry (except those in the movies).

I was therefore very interested in what constituted a revolutionary way to wash clothes in the 1900s, which was also heralded in the almanac as a "New Era in Housekeeping."

"We have great pleasure in presenting the following simple, beautiful, and infallible recipe for Washing. It will be found far superior to all others about which so much noise and talk has been made, and is the only one which can be depended on. The dreaded Washing-day, which has turned so many amiable and lovely wives into frights and termagants; and which is the curse of good and domestic husbands, will now be annihilated, and a clean house, and a comfortable dinner, may be expected as usual, on Washing-day."

How about that for an opening paragraph! How many of us modern women turn into "frights" or "termagants" (shrews, according to the dictionary) because of laundry day? Perhaps one or two, but the rest of us smile and do aerobics while our Whirlpools and GE's do battle with dirt. Is laundry day today the "curse of good and domestic husbands?" Actually, is there such a thing as a "domestic husband" today? Was there one ever?

But, all comments aside, let us get back to the *Great Washing Recipe*:

Directions: Take five quarts of soft water, add a half gallon of lime water, one pint and a half of soft soap, half a pound of hard soap, and two ounces or two tablespoons of sal soda. (Already I can estimate that this was more expensive than a regular box of Tide).

Method of Washing: Soak the clothes over night. When the above mixture is at boiling point (I guess you need a big, big pot for this) put in the clothes that have been soaked, rubbing those parts with a little soap, that are unusually soiled. Boil them one hour, then take them out and drain them, rinse them thoroughly in warm water, then rinse them in Indigo water as usual,

and they are fit for drying. (Well, my goodness, more cooking!)

"The same water will do for three assorted lots of clothes. The best and finest things should be done first — the coarse and dirtiest last. (Amazing, do it yourself laundry cycles for delicate, permanent press and regular).

"By attentively following these simple directions, the washing that would occupy a WHOLE day may be easily done in TWO HOURS. (Now, that is what I call progress.) The mixture will not injure the finest fabric nor affect the hands and the clothes will be uniformly handsome and white. This method is of course, not applicable to flannels and colored articles, but for everything else it can be used with the greatest utility and advantage. (What happened if you had more flannels and colored things than white? I guess you just continued with a miserable, long, full laundry day and envied the people with all white things.) "Every family will save at least \$10 a year by adopting this method of washing, together with the great additional saving of time and trouble." (Any method that saves money at any time in history should be given serious consideration.)

"After the clothes are washed, the mixture that remains is still valuable for cleaning silver, brass, copper, and any household metal. For cleaning floors and paint it is also excellent." (There is just no end to the resourcefulness and ingenuity of the human mind.)

"We earnestly request our fair friends to give the above novel plan of Washing a patient try.. We are confident of its success and of the numerous benefits and blessings arising from its use. It will greatly tend to make Home happy; to keep wives beautiful; husbands cheerful; children healthy; friends faithful; business prosperous; and clean sheets, shirts and skirts abundant.

There you have it, the magic recipe for a one, two three laundry day at the turn of the century. No doubt that any housewife who tried it earned herself many extra hours during which she could pluck some chickens, cook, clean, sew or have another baby.

I can't benefit from this revolutionary advice. I need someone to tell me how to detect hidden tissues in clothes before I throw them into the washing machine. A perplexing problem, definitely as mysterious as the rapid multiplication of wire hangers in dark closets. Perhaps in another 100 years it will all be cleared up.

Marta Baczyński

Подорожуючи в цьому році по Україні, я не минула Закарпаття, чарівної "Срібної землі". Зацікавилася тамтешнім кулінарним мистецтвом. Подаю характерні приклади закарпатських страв, на які мають вплив довкілля і природа.

УЖГОРОДСЬКА САЛАТА

3 — 4 солодкі перці, жовті або червоні (pepper)

1 велика цибуля

2 яблука

салатна заправка

З помитих перців виняти серцевину з насінням (середина) і нарізати "соломкою" (тоненько). Яблука обрати зі шкурки, виняти "насіне гніздо" (середина) і нарізати часточками. Цибулю нарізати тоненько півкружальцями. Все разом змішати і залити салатною заправкою.

Салатна заправка

1/2 горнятка олії змішати з 1/3 горнятка холодної перевареної води

1/4 горнятка оцту або соку з цитрини

2 ложечки цукру, або до смаку

1/4 ложечки меленого чорного перцю

Салату накласти в "салатник" (відповідна миска) і прикрасити частинками перцю і кружальцями цибулі.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ БОРЩ

1/2 фунта сухої квасолі (dried beans)

1 фунт буряків

1 фунт квашеної капусти

1 морква

1 корінь петрушки

1 ложка борошна (муки)

1 зубок часнику

1/2 ложечки меленого чорного перцю

2 ложечки цукру

1 лавровий листок

6 горняток бульйону (4 — 5 кубиків)

2 ложки кислої сметани

2 ложечки свіжої, дрібно нарізаної зелені петрушки

Намочити квасолю на 6 — 8 годин і відварити. В кип'ячий бульйон вкласти сполоскану квашену капусту, відварену квасолю, нарізану скибочками моркву, петрушку і буряки. Варити 45 хвилин. Заправити засмашкою з борошна. Заварити і заправити товченим часником, меленим перцем і цукром, додати лавровий листок і закрити. Залишити, щоб настоявся. Подаючи дати до борщу на тарілці потроху кислої сметани і посипати нарізаною петрушкою.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ "ДЕЛІКАТЕС"

2 1/2 фунта полядвіці зі свинини

2 фунти (може бути менше) картоплі

2 зубки часнику — розтерті

3/4 кістки маргарини (6 ложок)

1/2 ложечки меленого перцю

2 цибулі

1/2 горнятка майонезу

3 унції сухого сиру

1 ложечка кмину

зелень петрушки

Обрану з лущини картоплю нарізати в кружальця і накласти на дно натовщеного вогнетривалого посуду.

Свинину злегка оббити, посолити, поперчити, натерти розтертим часником і вкласти на картоплю. На м'ясо накласти нарізану в кружальця цибулю, полити майонезом, посипати кмином і тертим сиром. Запекати в печі 2 1/2 — 3 години в температурі 350°. Подаючи посипати зеленню петрушки.

КУКУРУДЗЯНИК

1 фунт кукурудзяного борошна (cornmeal)

1/2 горнятка цукру

4 унції маргарини

1 яйце

1 ложечка порошку до печення

1 3/4 горнятка молока

товщ до смарування форми до печення

Пересіяти кукурудзяне борошно, додати цукор, стоплену маргарину, порошок до печення, яйце, молоко і замісити тісто. Добре замішене тісто накласти до форми 9 x 13 інчів і пекти 35-40 хвилин в температурі 350°, щоб зарум'янилося і добре випеклося. Подавати з кислою сметаною, змішаною з цукровою мучкою і 1 ложечкою ванільового екстракту.

ЯБЛУКА ФАРШИРОВАНІ
СВІЖИМ СИРОМ

6 яблук, розрізаних навпіл, виняти серцевину (кістки)

2 яйця

4 повні ложки цукрової мучки

1 фунт свіжого сиру (farmer cheese)

До вогнетривалого посуду вкласти половинки яблук. В заглиблення накласти сирну масу, для якої добре розтерти сир з цукром і яйцями. Пекти 40 хвилин в температурі 375°. Подаючи полити овочевим соком.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

ХРОНІКА ЗА 1992 р.

Округа має 15 відділів і 348 членок

Відділ	Місцевість	Голова
2-ий	Вілмінгтон	Катерина Грицай
10-ий	Філядельфія	Анна Заброцька
13-ий	Честер	Марія Венчак
19-ий	Трентон	Зеня Онишук
20-ий	Філядельфія	Варвара Швед
43-ій	Філядельфія	Анна Максимович
44-ий	Філядельфія	Галина Царинник
52-ий	Філядельфія	Стефанія Вовчок
54-ий	Вілмінгтон	Ірина Столяр
59-ий	Балтимор	Анна Самутин
67-ий	Філядельфія	Софія Геврик
80-ий	Балтимор	Марта Яросевич
88-ий	Філядельфія	Роксоляна Луців
90-ий	Філядельфія	Марія Раковська
91-ий	Бетлегем	Оксана Кіпа

Голова Округної Управи — Оксана Фаріон.

ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ

10-ий ВІДДІЛ нараховує 17 членок. Відбулося шість ширших сходин і одне засідання Управи. На сходинах прочитано реферати: "Родина — основа людського життя", "Жінка вчора і сьогодні", "Пісня про рушничок і її популярність", "Збройний чин та участь жінок у ньому", "Історія коляди 'Тиха ніч'". Для придбання фондів членки влаштовували продаж печива, збірки під церквою в День Матері і Батька, ходили з колядою. Членки попрощали на вічну дорогу довголітню голову Відділу св. п. Ростиславу Матлу, допомогли при влаштуванні тризни. Суспільна опіка відвідує хворих і немічних. Відділ жертвує на всі фонди СУА і на Український Музей, шість членок є членками УМ.

13-ий ВІДДІЛ налічує 19 членок, одна є в Округній Управі. У 1992 році Відділ відзначив своє 40-ліття бенкетом і пожертвував 1,000 дол. на Український Музей. Як і кожного року, в січні влаштовано "ялинку" зі святвечірніми стравами, а в серпні — пікнік для членок з родинами. Влаштовано також два базари. Перед Великоднем провели показ писання писанок на базарі та у публічній американській школі. Суспільна опіка відвідала хворих і старших осіб і вручила їм невеликі подарунки. Вислали 4 пачки до Бразилії і в Україну, оплачуємо дві стипендії студентам до Бразилії, а чотири членки мають своїх стипендістів. Передплачують два журнали "Наше Життя" для бабусь.

19-ий ВІДДІЛ нараховує 29 членок. Відбули 10 ширших сходин, вишивані вечорниці та печення бараболі. Привітали з приїздом до Америки родину з України, яка поселилася у Трентоні.

20-ий ВІДДІЛ має 23 членки. Відбуто сім ширших сходин і два засідання Управи. На сходинах прочитано цікаві доповіді, висвітлено прозорки про події в Україні. Взяли активну участь у відзначенні 90-ліття членки Відділу Лідії Бурачинської. Торік попрощали на вічний спочинок Наталію Степанів, відому і заслужену мисткиню.

43-ій ВІДДІЛ налічує 56 членок. 38 з них є прихильницями СФУЖО. Відділ є меценатом Українського Музею і

членом Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії, а 31 членка належить до Українського Музею. Відбули сім ширших сходин з різноманітною програмою та імпрези: День Серденька, свячене, 35-ліття Відділу, літературний вечір Марти Тарнавської з нагоди виходу у світ її книжки "Самотнє місце під сонцем" та мистецьку виставку подружжя Галини і Богдана Титлів.

54-ий ВІДДІЛ має 18 членок, дві з них прибули торік. Відбуто шість ширших сходин, на яких прочитано реферати на різні теми. Відділ відзначив Шевченківські та Листопадові роковини, разом з Відділом УККА відзначили першу річницю проголошення незалежності України. Для членок влаштовано пікнік та відвідано почесну членку Олену Слюзар з нагоди її 95-ліття. Референтка зв'язків збирала підписи і вислала листа до президента Джорджа Буша і сенаторів в обороні України. Брала участь в параді на честь Колумба у Вілмінгтоні. Референтка Суспільної опіки зорганізувала коляду на Медичний Фонд Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля, яка принесла 1,625 дол. До сиротинця у Львові передано 170 дол. з продажу писанок і ляльок та вислано 11 пачок уживаного одягу до сиротинців в Україні. Відділ є членом Українського Музею, передплачує "Наше Життя" для Союзу Українок в Україні.

59-ий ВІДДІЛ проводить працю під гаслом "Обличчям до України", бере активну участь в живій газеті "Що нового там у нас". Відділ допоміг голові Округи Оксані Фаріон організувати новий, 80-ий Відділ у Балтиморі.

67-ий ВІДДІЛ привітав нових членок: Адріану Титлу, Оксану Трабоко, Галину Бондаренко, Вікторію Вакуловську і тепер має 18 членок. Відбуто вісім ширших сходин, три членки входять до складу Округної Управи. Праця спрямована на популяризацію і фінансову допомогу Українському Музеєві: розпродаж музейних жетонів під церквами, приєднання членства до УМ, провадження музейної крамнички. Для придбання фондів влаштовано мистецьку виставку скульптора З. Голубця, а з нагоди тижня Українського Музею — пересувну виставку Олекси Новаківського, яка була переслана до Чикаго. На видання каталогу виставки Відділ пожертвував 500 дол. Крім праці для Українського Музею членки допомагають референтці суспільної опіки Округи у приготуванні подарунків на Святвечір і Великдень для людей у піклувальних домах, оплачує стипендію у Бразилії, переслано грошову допомогу в Україну.

80-ий ВІДДІЛ заснований у грудні 1992 року. Інформація про це була поміщена у "Нашому Житті".

88-ий ВІДДІЛ влаштував конкурс писання писанок для дітей дошкільця і шкільного віку, в якому взяло участь багато дітей. Найкращі писанки були виставлені у габльотках в Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії.

90-ий ВІДДІЛ налічує 37 членок, сім з них є в Округній Управі. Торік приєднали три нові членки. Влаштовано вечір пісні і поезії живих поеток і вшановано пам'ять Івана Світличного.

91-ий ВІДДІЛ нараховує 24 членки, відбуто шість ширших сходин і два засідання Управи. На сходинах прочитано реферати на різні теми, а також листи і обіжники Головної Управи. Влаштовано виставку вишивок, проведено показ вишивання різними стилями та показ писання писанок. Для придбання фондів влаштовано продаж великоднього печива та страв на фестивалі. Відділ є членом і меценатом Українського Музею, опікується стипендісткою у Бразилії та передплачує три примірники журналу "Наше Життя" для жінок Аргентини.

Богданна Михайлів,
пресова референтка Округи.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ ОКРУГИ ЧІКАГО

Поміж дощовими й холодними днями червня у нашому вітряному місті, немов на замовлення, випав один чудовий соняшно-прозорий день. Саме тоді на оселі Самодопомоги в Равнд Лейку відбулася традиційна імпреза СУА — День союзянки.

Неділя, 27 червня. Об 11-ій годині почалася польова Служба Божа. Правив парох катедри св. Миколая о. Володимир Климчук. Співав катедральний хор. Запам'яталися гарні слова проповіді, присвячені союзянкам: "Тільки любов і спокій душі роблять людину щасливою. Щаслива людина здатна посвячуватися і працювати для інших, забуваючи про втому й труд".

Цьогорічний комітет очолила голова Округи Анастасія Хариш. Її працьовитість, ентузіазм, уміння заохочувати до праці інших дали чудові наслідки. Разом з нею найбільш активними у підготові й проведенні імпрези були дві її заступниці, а також референтки і члени Окружної Управи, голови окремих відділів, а за їхнім почином — добре і жертвенне членство. 22-ий Відділ взяв під свою опіку кухню, де можна було дістати смачні обіди, включно з традиційними голубцями й варениками. Борщ привезли союзянки з Мілвокі. На великий вибір солодкого печива склалося членство всіх відділів, видавали членки 74-го. Напитками займався 101-ий, смажили ковбаски й січеники, як завжди, членки 29-го Відділу, яким допомагали їх чоловіки. Під зарядом 29-го

Відділу була також льотерія. Розвагою для дівчорки були, з ініціативи наймолодшого 85-го Відділу, ігри й забави, а також майстрування. З кольорових папірців зробили собі "індіянські" обручки на головки. З гордістю носили їх і показували своїм мамам та бабуням.

На площі, в центрі оселі, було гамірно й весело. Зустрічалися друзі, близькі, знайомі.

Під деревами в холодочку відпочивали старші, втішаючись прохолодним вітром з озера. Деякі з них палко дискутували. Напевне тішилися чи журилися долею України.

Над озером у пісочку бавилися найменші. Купалися в теплій водичці. Радісно було почути, як батьки зверталися до них рідною мовою, а в серці зроджувався питання: "Чи прийдуть вони нам на зміну?"

Сонце хилилося до заходу, стихав гамір, усі роз'їздилися додому. Роз'їздилися і союзянки. Втомлені, але щасливі, що їхня праця причинилася до успішного дня. Потреби тепер великі, не тільки тут, серед нас, але й там, де чекає нашої допомоги вимріяна вільна Україна, відроджуючись до нового життя. Союзянки ніколи не підведуть її сподівань!

Ярослава Панчук,
членка 74-го Відділу СУА.

54-ИЙ ВІДДІЛ СУА ВШАНУВАВ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Багато праці і старань вклали членки 54-го Відділу СУА у Вілмінгтоні, Дел., щоб підготуватися і гідно вшанувати пам'ять жертв штучного голоду в Україні 1932.— 1933 рр.

Імпреза була призначена на восьму годину 23 серпня. Про це організатори заздалегідь повідомили українську громаду. При співпраці парафії церкви свв. Петра і Павла у Вілмінгтоні, на оселі якої поставлено пам'ятник жертвам трагедії, зібралось багато людей — місцевих і з навколишніх міст. Всі присутні тримали запалені свічки.

Відкрила вечір пам'яті голова 54-го Відділу Марія Пазуняк. Панахиду правили два священники: о. митр. Павло Гринишин з місцевої церкви свв. Петра і Павла та о. Ярослав Озлянський з церкви Пречистої Діви Марії з Честеру. Співав хор під диригентурою Сергія Ковальчука.

Сумно перекликалися дзвони під час співу "Вічная пам'ять" і низько схилився прапор 54-го Відділу СУА, який тримала д-р Ірена Столяр в асисті Катерини Гусак та Ірени Щерби.

Після Панахиди промовляли посадник Вілмінгтону Джеймс Сілс, який був добре ознайомлений з історією України, д-р Олег Слюзар — голова місце-

вого Відділу УККА, д-р Ярослав Білінський — історик, професор Делаверського університету, та членка нашого Відділу адвокат д-р Ольга Рибаків.

Всі промовці підкреслювали, що, вшановуючи пам'ять жертв Великого голоду в Україні, рівночасно готуємось до відзначення другої річниці проголошення незалежності України.

На закінчення ведуча М. Пазуняк попросила до заключної молитви пастора української баптистської церкви Анатолія Мошковського з Крумлину, Па.

Святкування закінчено відспіванням молитви "Боже Великий, єдиний".

Парох місцевої церкви о. митр. П. Гринишин запросив усіх на перекуску, яку приготувало сестрицтво і ще довго провадилась гутірка з посадником міста та іншими гостями.

На відзначенні сумних роковин були присутні репортери телевізійної станції, які ще того ж вечора передали в новинах фрагмент з жалобного святкування 60-річчя голоду в Україні, а наступного дня про це повідомили місцеві газети.

Ірена Щерба,
пресова референтка.

ДОПИСИ СОЮЗУ УКРАЇНОК УКРАЇНИ

СОЮЗ УКРАЇНОК ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ

У Рочестері, Нью-Йорк, серед членок-основниць 47-го Відділу СУА були жінки, які починали працювати в жіночих організаціях міста Станиславова, а тепер Івано-Франківська, чи його околиць. Це і було причиною, що з хвилиною відновлення Союзу Українок у незалежній Україні ми вирішили нав'язати зв'язок з жінками Союзу Українок Івано-Франківська. Управа призначила мене бути отою зв'язковою.

Вліті 1990 р. я з чоловіком вибралася перший раз по 46-ох роках до Івано-Франківська. Хотілося принести якусь полегшу жінкам, які пережили тяжкі часи більшовицького гніту. Першою я відвідала голову Союзу Українок, для якого ми привезли машинку і папір до писання. Це були короткі відвідини і здавалося, що я зовсім не була в рідному місті. Туга за двома сестрами з родинами і бажання зустрітися з посестрами-союзянками допомогли мені рішитися поїхати знову, за два місяці, у рідні сторони. Поїхала я в 10-денну туру, однак три дні стратила на шукання своїх валізок, якраз тих три дні, які були заплановані на зустрічі, бо опісля союзнянки виїхали до Києва на з'їзд Руху. Вдалося тільки передати дарунок від 47-го Відділу. На жаль, і ці короткі відвідини не були такими, як плянувалося. Залишилося тільки листування.

У серпні-вересні 1992 р. ми з чоловіком знову поїхали в Україну, цим разом на п'ять тижнів. Перебуваючи в Івано-Франківську, зустрілася я з давніми подругами УПТ-янками і була на відкритті першої української гімназії, а опісля на інформативній зустрічі учениць і учнів колишніх українських гімназій з молодими теперішніми гімназистами та їх учителями.

Координаційна Рада Відділу Союзу Українок Івано-Франківщини на чолі з головою Любомирою Говенко запросила мене на їхнє засідання-зустріч. Хоч незабаром буде рік від тої зустрічі, я дуже чітко і мило її згадую, а маючи тепер знімок з прізвищами присутніх, хочу поділитися своїми враженнями.

Розповідали жінки, особливо Л. Говенко, про їхню працю, про організування жінок в осередках Союзу Українок Івано-Франківщини. Дуже важливою ділянкою є опіка над сиротинцем у с. Угорники, в якому є 200 дітей. Союзнянки і їх родини стали хресними батьками тих дітей, забирають до своїх домів під час різних свят, щоб привчати дітей до традиційних святкувань, приготівляють до першого Св. Причастя, вчать катехизму. Влаштовують різні дитячі імпрези, а з приходом св. Миколая обдаровують дітей скромними дарунками. Кожна українська дитина є їхньою дитиною.

Була я також на ширших сходинах Філії Союзу Українок міста Івано-Франківська, головою якої є Катерина Мицан. Розповіла я про працю Союзу

*Членки Союзу Українок Івано-Франківщини.
Members of Soyuz Ukrainok in Ivano-Frankivsk, Ukraine.*

Українок Америки, а 47-го Відділу особливо. Послухала їхні пляни на будуче. Скільки різних завдань чекає українських жінок у відродженні держави!

Тепер одержала листа від Л. Говенко, в якому вона, між іншим, пише: "В Україні весна, точніше провесінь зі всіма своїми звабами. А в щоденному житті — багато турбот, напружености. Наш Союз Українок увійшов до Конгресу Національно-Демократичних Сил (КНДС), а в березні — до Антикомуністичного Антиімперського Фронту (ААФ). Це, безперечно, зобов'язує до посилення наших дій: збирання свідчень про злочини КПРС-КПУ в містах і селах, недопущення до реставрації советсько-фашистських порядків на Україні. Наші союзнянки від цих усіх державно-творчих процесів не можуть стояти осторонь. Щодня переконуюся, що для нас сьогодні виключно "жіночої" роботи немає. Мусимо тепер усі разом, як це не парадоксально, творити Україну в Україні".

У березні я почула промову президента України Леоніда Кравчука під час концерту з нагоди Міжнародного жіночого дня. За його словами, в Україні є 52 відсотки жінок і це гарант того, що життя буде іти дорогою до цивілізованого та щасливого життя. А далі Л. Кравчук сказав: "І ще один висновок, який хочеться зробити саме на цьому вечорі: коли стає нам важко, коли суспільство в скруті, то найрозумнішими, найспокійнішими і найвідповідальнішими стають жінки".

Великі завдання і сподівання стоять перед українським народом, а жінками особливо, щоб зміцнити незалежність України та довести молоду державу до європейського рівня інших демократичних держав.

Ірина Руснак

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

У 20-ту річницю передчасної смерті **бл. п. Осипи Грабовенської** — заступниці голови та провідної членки Союзу Українок Америки, складаємо в її пам'ять **200.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Іванна і Стефан Рожанковські.

В пам'ять найдорожчої сестри **бл. п. Стефанії Стояловської**, яка відійшла у вічність 10 жовтня 1992 р. у Львові, складаю **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Євгенія Тріска.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Ворик** складає **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя"

Родина.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Серафими Гладкої**, мами нашої членки Валі Ярको, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Членки 19-го Відділу СУА в Трентоні.

На свіжу могилу моєї сестри **бл. п. Ростислави Лемехи-Гаєцької** пересилаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Оксана Луцька.

У першу річницю смерті незабутнього чоловіка **бл. п. Василя Мельничина** складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 56-ий Відділ СУА в Норт-Порті, Фл.

Оксана Мельничин.

У пам'ять **бл. п. Емілії Саноцької** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Стефанія Бабій.

Для вшанування пам'яті **бл. п. Євстахії Шуган** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а шановній родині висловлюю глибокі співчуття.

Олександра Кіршак.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Євстахії Шуган** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині покійної висловлюю щире співчуття.

Іванна Рожанковська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Євстахії Шуган**, мами нашої приятельки Марійки Томоруг, складаємо **по 10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Омеляна Рогожа і Наталка Дума.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Євстахії Шуган**, матері Марії Томоруг, складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині покійної висловлюю щире співчуття.

Іванна Ратич.

Замість квітів на могилу **бл. п. Євстахії Шуган** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині покійної висловлюю найщиріші співчуття.

Марія Савчак.

У світлу пам'ять **бл. п. Євстахії Шуган** складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Дочці покійної Марії Томоруг з родиною висловлюю щире співчуття.

Ірена Чабан.

В пам'ять заслуженої нашої колишньої членки і однієї зі засновниць 69-го Відділу СУА **бл. п. Марії Дейчаківської** пересилаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Членки 69-го Відділу СУА в Лорейні, Ог.

У пам'ять дорогої мені **бл. п. Неонілі Тершаковець**, стрийки мого покійного чоловіка Юрія, складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Стрийкові Іванові, синам Василеві і Остапові з родинами висловлюю співчуття.

Мирослава Хойнацька-Тершаковець.

Замість квітів у пам'ять нашого незабутнього чоловіка і батька **Василя Гусара**, який покинув нас ще в 1975 р., але пам'ять про нього завжди з нами, складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Дарія і Наталка Гусарі.

Замість квітів на свіжу могилу дорогого приятеля і родинного лікаря **бл. п. д-ра Івана Смаля** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Ліда і Василь Колодчини.

З НАГОДИ

З нагоди 50-літнього ювілею журналу "Наше Життя", якого я є довголітньою передплатницею, складаю **30.00 дол.** на Пресовий Фонд.

Наталка і Дарія Гусарі.

Гонорар в сумі **15.00 дол.** за розміщення статті у червневому числі "Нашого Життя" призначую на Пресовий Фонд.

Ірена Демків.

ЗАПАСНИЙ ФОНД.

У світлу пам'ять маестра **Василя Мельничина**, чоловіка нашої членки Оксани Мельничин, на Запасний Фонд "Нашого Життя" через 56-ий Відділ СУА в Норт-Порті, Флориди, пересилаємо чек на суму **75 дол.**, що їх зложили: **15.00 дол.** — Дмитро і Михайлина Пилипці; **по 10.00 дол.** — Роман і Леся Романишини, Віра Яворська, Мирон і Марія Наваринські; **по 5 дол.** — Роман і Олександра Яськіві, Семен і Маруся Чорні, Анна Скіць, Євстахія Матвієнко, Надія Іванчук, Зоя Филипович.

Зоя Филипович,
скарбник 56-го Відділу.

СИРОТАМ У БРАЗИЛІЇ

У світлу пам'ять мого незабутнього чоловіка **бл. п. митрата Мирослава Харини** складаю **100.00 дол.** сиротам у Бразилії.

Марія Харина.

Ольга Дзядів пожертувала **50.00 дол.** сиротам у Бразилії.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У ч. 7 — 8 нашого журналу на стор. 31 в пожертві Ірени Попович на Пресовий Фонд "Нашого Життя" слід читати: "... **бл. п. Надії Кокольської**".

Адміністрація "Нашого Життя" перепрошує за недогляд.

ПОЖЕРТВИ НА МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

У світлу пам'ять **Павла Лонкевича** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля родина і приятелі склали пожертви:

100 дол. — Корнелія Лонкевич (дружина); **по 50 дол.** — Ольга і Зенон Савчуки, Павлина і Стефан Олексіви, Надя і Мирослав Шмігелі, Олександра Костик; **по 25 дол.** — Олександра Крумшин, Євгенія і Євген Івашківи; **по 20 дол.** — Зеня й Іван Бундзяки, Марія і д-р Осип Морози, Михайлина і Михайло Барани, Ольга і Роман Равлюки, Анна і Данило Слободяни, В. Беріска; **по 10 дол.** — Стефанія і д-р Роман Барановські, Ольга Салук, Дарія Барон, Оля і Володимир Міляни, Анна й Іван Ранчаки, Андрій Лесів, Марія Стефанишин, Стефанія і Михайло Павлічки, Христина і Степан Головаші.

У світлу пам'ять **Марії Голуб 250 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складає

Лідія Флюнт.

У світлу пам'ять **Андрія Іваніва 20 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складають

Євстахія і Ярослав Струтинські.

Замість квітів на могили **Василя і Анни Федореків**, батьків о. монс. Йосифа Федорека, **50 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складає

Марія Демчишин.

У пам'ять нашої дорогої приятельки **Анни — Нусі Мриц** складають **100 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля

Володимир, Олена і Марта Шиприкевичі.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої кузинки **Ольги Мусаковської** складають **50 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля

Реня і Антін Рущицькі.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої кузинки **Дарії Самотулки-Католик** складають **100 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля

Зеновія Самотулка-Ковальська, Дарія і Теодозій Самотулки.

У світлу пам'ять **Ірини Залуцької** складає **100 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля

Василь Гладкий з Монреалю, Канада.

3 нагоди святкувань 40-ої річниці подружжя **Люби й інж. Івана Турянських 50 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля зложила **Ірена Охримович.**

За моральну підтримку у великому горю, молитви, поминальні Служби Божі і датки на добродійні цілі в пам'ять покійного чоловіка **Стефана 20 дол.** через 34-ий Відділ СУА на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складає

Віра Горбач, дружина.

У світлу пам'ять **Ярослави Пацлавської** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля родина і приятелі покійної зложили **1,530 дол.** у тому числі: **405 дол.** — Оксана і Юрій Мельниковичі, Дебі і Андрій Мельниковичі, Христя і Гері Мельникович-Маерси; **200 дол.** — Марія і Любомир Гриневичі, Марія і Орест Гриневичі (через Intersol Industries); **по 100 дол.** — Оксана і Юрій Стеранки, Христина і Абрагам Вілсони, Зоряна Гафткович і Микола Дармохвал; **по 50 дол.** — Марія Тесля, Оксана Лобачевська, Олена Коровицька, Христина і Олег Данилюки, Христина і Юрій Свіщуки, Антонія і Микола Гузарі, Аріядна і Ярослав Терлецькі, Соня Гриневич і Андрій Гриневич, Наталія й Іван Коропецькі, Єронім Логуш, Христина і Юрій Ференцевичі; **35 дол.** — Енс і Лариса Момсени; **30 дол.** — Оксана і Тарас Козбури; **10 дол.** — Люба і Михайло Палії.

У світлу пам'ять членки-основниці 57-го Відділу СУА в Ютиці **Володимири Величко** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля зложили: **по 20 дол.** — Люба Ярмач, д-р В. і М. Когутяки, Володимир Літинський, Я. і О. Томичі, О. Цибрух; **по 10 дол.** — З. Боднарчук, Г. Гнат, Я. і Є. Ликтеї, О. Запаранюк, Н. Комавф, О. Яцковська, В. Яцків, І. Б. Рабій, "Провидіння", В. і О. Кропельницькі.

У світлу пам'ять **Володимира Величка**, чоловіка нашої членки, на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складають: **по 20 дол.** — д-р В. і М. Когутяки, С. Цибрух; **по 10 дол.** — Люба Ярмач, Володимира Яцків, В. і О. Томичі.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої тітки **Анни Мриц-Сатурської 25 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля складають

Лариса і Дмитро Пенцаки.

ПОДЯКА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

Щиро дякуємо всім жертводавцям — громадянам, членам СУА, які підтримують фонди, створені при суспільній опіці СУА, особливо Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля та Фонд Суспільної Опіки.

При референтурі суспільної опіки є інші ділянки, якими займаються членки комісії при суспільній опіці. Вже багато років продовжуємо поміч нашим українським бабусям, яких маємо щораз більше, розкинутих по всіх закутках світу, а особливо тепер в Україні.

Не забуваємо про українських сиріт, незалежно від місця їхнього проживання, завжди стараємося при співпраці членства та жертвенного громадянства допомогти їм. Тому за надіслані пожертви та підтримку фондів при суспільній опіці висловлюємо щиро подяку членам СУА, а зокрема

належитьсь щиро подяка громадянам за їхню жертвенність та довір'я до нашої організації. Членству дякуємо за співпрацю, бо лише спільно зможемо помагати нашим потребуючим, як цілість від Союзу Українок Америки.

Подаємо пожертви на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля:

Жертводавці	Дол.
Володимира і Стефан Сливоцькі з Нью-Йорку	3,500
R. H. Phillips & Sons	300
Борис Галаган	100
Таня Кузьмин (через 95-ий Відділ СУА)	50
Д-р Христина Сливоцька	50
Т. Монцібович	25
Elizabeth Ann Seton — Br. 53	25

Barbara J. Moore — Br. 53	20
Ірена Пашковська	15
36-ий Відділ	500
69-ий Відділ (з коляди під час рідзвяних свят)	455
76-ий Відділ	200
54-ий Відділ	110
22-ий, 35-ий, 67-ий Відділи	по 100

Суспільна опіка:

33-ий Відділ	1,255 (з нагоди святкувань 40-ліття
--------------------	-------------------------------------

Відділу чистий дохід призначено на допомогу Україні). 73-ий Відділ	556
---	-----

Українські сироти в Бразилії і Аргентині:

22-ий Відділ	200
Ольга Дзядів	50 (на сироти в Бразилії).

Ще раз щиро дякуємо за пожертви, рівно ж за пожертви, переслані з різних нагод, про які інформуємо щомісяця в журналі "Наше Життя".

Лідія Черник,
референтка суспільної опіки СУА.

Представниці Союзу Українок Івано-Франківщини на Конференції в Києві — зустріч із головою СУА Анною Кравчук і Іриною Руснак. Справа: д-р Леся Савицька — СУ Івано-Франківськ, Ірина Сохацька — СУ Калуш, Анна Кравчук, Ірина Руснак, Марта Малкош — СУ Івано-Франківськ, Марія Малишевська — СУ Тисмениця, Ярослава Баранецька — голова Філії СУ м. Тисмениця і Любомира Говенко — голова Відділу (область) СУ Івано-Франківщини.

Delegates from Ivano-Frankivsk at Soyuz Ukrayinok Conference in Kyiv with Anna Krawczuk and Irena Russnak from the UNWLA. Seated from right: Dr. Lesia Savycka, Iryna Sokhacka, Anna Krawczuk, Irena Russnak, Marta Malkosh, Maria Malyshevskya, Jaroslava Baranetska and Lubomyra Hovenko.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

107-ий ВІДДІЛ СУА ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У САН-ХОЗЕ

Річні загальні збори 107-го Відділу СУА ім. Лесі Українки у Сан-Хозе, Каліфорнія, відбулися 2 лютого ц. р.

Управу Відділу на 1993 рік вибрано у тому самому складі, що і торік: Олена Одержинська-Банкстон — голова, Марта Косарчин — заступниця голови, Романа Гриців — секретарка, Таня Татарків — скарбничка.

Референтки: Галина Маренін — культурно-освітня, Віра Зубрицька, Соня Кенеді, Галя Мільчерська — суспільної опіки, Люба Козбур — стипендійна, Ірина Волосенко — пресова.

Контрольна комісія: Ярослава Оренчук, Оксана Сидорак, Стефанія Кісь.

Господиня Відділу: Гандзя Тухевич.

Ірина Волосенко,
пресова референтка.

113-ий ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Загальні збори 113-го Відділу відбулися 29 січня 1993 року. Головою зборів була Дарія Мерел, секретаркою — Марта Левицька.

Управу на 1993 рік вибрано в такому складі: Христина Щох — голова, Марта Навроцька — заступниця голови, Оля Левицька — протоколярна секретарка, Христина Самійленко — кореспонденційна секретарка, Зірка Галло — скарбничка.

Референтки: Галя Одуляк — організаційна, Ільона Шиприкевич — культурно-освітня, Марта Левицька — імпрезова, Дзвінка Брикович — пресова, Люба Фірчук — музейна, Дарія Мерел — стипендійна і суспільної опіки, Іся Клюфас і Оля Зарицька — господарські.

Контрольна комісія: Ліда Білоус, Марта Левицька і Рома Рейні.

Дзвінка Брикович,
пресова референтка.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Андрейко Марія, Фльорида, — вишиваний рушник, різьблений держак на рушник,

Бачинські Юліан і Марія, Нью-Йорк, купили для Музею сучасний одяг з України (сукенка, безрукавник, чільце) роботи модельєрки Ольги Яреми-Павленко,

Бігун Надя, Нью-Джерзі, — вишиваний рушник,

Білевич Анна, Джексон Гайц, Н.-Й., — безрукавник,

Боженова С., Україна, — вишиваний рушник,

Винник Іван, Нью-Йорк, — прапор т-ва "Просвіта" з Нью-Йорку,

Волосенко Ірена, Каліфорнія, — жіноча вишивана сорочка з Борщева,

Вороневич Марта, Квінс, Н.-Й., — вишивана торбинка, пошита з уставок буковинської сорочки,

Гайдучок Ліда, Нью-Джерзі, — дерев'яна мальована писанка,

Геймур Валлі, Статен Айленд, Н.-Й., — 2 кусники полотна, наволочка на подушку, 8 рушників, килим, пасмо конопляних ниток,

Герасименко Ганна, Бронкс, Н.-Й., — 4 вишивані подушки,

Гладка Мері, Ньюарк, Н.-Дж., — вишивана подушка,

Горук Іван, Монреаль, Канада, — різьблена тарілка роботи Василя Явдошника,

Гром'як Роман, Україна, — 5 сопілок,

Грех-Міцик Ірена, Україна, — різьблена касетка,

Гулькевич Ольга — жіноча сорочка з Яворівщини, 2 жіночі сорочки з Косівського району,

Дроздовська С., Едмонтон, Канада, — 2 вишивані рушники,

Жук Іван, інж., Бронкс, Н.-Й., — пряділка, сопілка, деркач, дерев'яні коралі,

Заївоска Катерина, Бетлегем, Па., — вишивана скатерть,

Кашубинська Ірина, Клівленд, Огайо, — 3 зразки вишивок,

Келлі Майра, Н.-Дж., — жіноча вишивана сорочка і тканий пояс з Буковини,

Коваліва Людмила, Женева, Швейцарія, — вишивана блюзка,

Ковальська Олександра, Саратога Спрінг, Н.-Й., — ліжник,

Колотило Ксеня, Відень, Австрія, — рясована перемітка з Буковини,

Коровицька Олена, Н.-Дж., — вишивана блюзка,

Коць Мар'ян, Гантер, Н.-Й., — 1 вишиваний рушник, 1 пояс,

Крамарчук Зенон, Н.-Й., — 2 свити з Буковини, сучасні,

Крук Олег, Україна, — жіноча сорочка,

Крушельницька Ліда, Нью-Йорк, Н.-Й., — 3 вишивані жіночі сорочки,

Крушельницька Оксана, Чикаго, Ілл., — чоловіча сорочка,

Куземська Марія — керамічний свічник, Куриленко Леся, Лос-Анджелес, Каліф., — 2 килими з робітні М. Куриленка "Гуцульське мистецтво" в Косові,

Легенька Марія, Вискансин, — 1 вишивана скатерть, 3 вишивані серветки і вишивана подушка,

Лібер М., Краун Пойнт, Ін., — 4 вишивані подушки, 2 вишивані серветки, 1 зразок вишивки,

Лопатинська Анна Лідія, бл. п., — вишиваний рушник з Полтавщини,

Мартинюк Олена, бл. п., — прібка вишивки,

Миронюк Галина, Україна, — керамічна свистулька, дукач,

Маковська-Шульга Марія, Сватмор, Па., — килим з робітні у Глинянах,

Маковський Герасим, Сватмор, Па., — 2 кептарі, 4 жіночі сорочки, 4 чоловічі сорочки, 2 обгортки, 4 запаски, 1 налavinка, 5 поясів, 1 пара постолів, пасмо пряжі, 2 солом'яні капелюхи, дуті коралі (лускавки), 1 довгий кожух, 1 свита, 2 дерев'яні ложки, веретено, міток і повісма конопляної пряжі, вовняна пряжа, все з с. Гермаківка, Борщівський район. Мініатюрні репродукції господарських приладів: терлиця, мотило, щітка до чесання волокон, лавка на куделю, ткацький варстат, снувальниця,

Мартинець Іванна, Рочестер, Н.-Й., — 2 вишивані серветки,

Мегик Петро, бл. п. — патериця зі стояком, 2 фрагменти текстилів з Волині,

Мельник Галя, Бруклін, Н.-Й. — тканий рушник, жіноча сорочка з Борщева,

Муссаковська Ольга, Н.-Дж., — 2 вишивані скатерті, 10 вишиваних серветок, мило виробу Центросоюзу у Львові 1936 р., 1 вишиваний рушник,

Ненадкевич М., Квінс, Н.-Й., — кептар зі Жаб'я,

Олексин Стефан, Н.-Й., — кептар, крайка, 2 пари запасок, 4 жіночі вишивані сорочки, вишивана доріжка,

Пашковська Марія, Баффало, Н.-Й., — вишиване покривало зі села Тадан, Кам'янка-Бузька, Львівська область, Пачовський Борис, Кю Гарденс, Н.-Й., — килим, проект О. Кульчицької,

Пуйо Іван, Н.-Й., — 2 жіночі сорочки зі Закарпаття і вишивка-прібка, спідниця і запаска,

Пушкар Володимир, д-р, Філядельфія, Па., — 3 килими з робітні М. Куриленка,

Раки Володимир і Анна, Н.-Й., — сердак,

Рогозинський Климентій, д-р — вишиваний фартушок, кептар, килим з Косова, 2 жіночі вишивані сорочки,

Ручка Параскевія, Н.-Й., — вишивка,

Сатурський Мирон, д-р, Огайо, — тобівка з Гуцульщини, Савчак Мирослава, Н.-Дж., — 8 лемківських писанок,

Селівачов Михайло, Україна, — різьблена касетка, пояс, чоловіча сорочка і штани з Чернівецької області,

Сиби Стася, Джерзі Ситі, Н.-Дж., — вишивана макетка,

Сміндаки Галина і Йосиф, Бейсайд, Н.-Й., — повний народний жіночий одяг зі села Шамброн, Пряшівщина,

Сонна Лариса, Асторія, Н.-Й., — земля з могили Сірка,

Столяр Ірена, Видставн, Н.-Дж., — жіноча сорочка зі Сулятич Жидачівського району,

Степовик Дмитро, д-р, Україна, — 9 керамічних скульптур,

Субтельна Іванка, Філядельфія, Па., — крайка,

Союз Українок Америки, 43-ій Відділ, Філядельфія, — вишивана шлюбна сорочка,

Союз Українок Америки, 22-ий Відділ, Чикаго, — 2 вишивані серветки і рушник,

Союз Українок Америки, Філадельфійська Округа, — 2 вишивані сорочки, вишивана подушка, наволочка на подушку, багато різних прибок взорів,

Терлецька Олександра, Н.-Дж., — 2 вишивані рушники, 1 серветка,

Титла Наталка, Н.-Дж., — вишивана жіноча сорочка зі с. Чернятин,

Туешин І., Україна, — різьблена писанка,

Турко Марія — вишивана прибка,

Фенчинська Розалія, Н.-Й., — коралеве намисто (6 разків),

Федак Дарія, Еліс Парк, Па., — тканий настільник, тканий рушник

Хоролець Лариса, Україна, — сучасна керамічна тарілка
Храплива-Щур Леся, Лондон, Онтаріо, Канада, — 3 ке-

рамічні вироби (робота П. Цвілик), 1 сердак сучасний, 2 свити сучасні,

Цісик Тетяна, д-р, — різьблене приладдя до писання (каламар, на бібулу, ручка),

Цяпка Емілія, Ньюарк, Н.-Дж., — постолі, тканий рушник, скатерть, вишивана доріжка, 2 серветки, прибка взорів,

Чорній Галина, Форт Лі, Н.-Дж., — 2 зразки вишивки,

Шабатура Стефанія, Україна, — 2 писанки,

Шпак Марія, Україна, — вишивана жіноча сорочка, с. Дашківці, Хмельницька обл.,

Яворська Іванна, Бриджвотер, Н.-Дж., — 3 кабатки, 2 запаски, 3 спідниці (мальованки), пояс, 2 сорочки, 4 хустини, 1 камізька, 1 рушник, коралі, бавниця,

Ярема-Павленко Ольга, Україна, — жіноча сорочка з Борщівщини і обгортка.

ДАТКИ ВІД 20 КВІТНЯ ДО 15 ТРАВНЯ 1993 Р.

У пам'ять **бл. п. Степана Венгльовського**, чоловіка Марії Венгльовської, основниці і довголітньої членки Управи 17-го Відділу СУА у Маямі, Фл., склали **580.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею: **100.00 дол.** — Богдан і Христя Венгльовські; **50.00 дол.** — М. і О. Ковальчуки; **по 25.00 дол.** — Марія Венгльовська, Р. і Л. Венгльовські, Н. Гуран, 17-ий Відділ СУА, М. Тершаковець; **по 20.00 дол.** — Ю. Вісневська, М. і О. Качкіновичі, А і Л. Маринюки, М. і І. Ракуші; **по 10.00 дол.** — М. і Л. Андрійовичі. Я. Бліхарська, М. і О. Болюхи, О. Бульба, Л. Є. Візняк, о. дякон М. і Ю. Добоші, О. Дрозд, Б. Дурбак, Л. Гладка, J. J. Hunt, А. Іванко, А. Л. Камад, Е. Лужняк, М. П. Майнич, М. Ф. Попович, Н. А. Угляр, П. Стецевич, І. і Л. Трачі; **по 5.00 дол.** — В. і Ю. Цегельські, Л. Гелембей, Е. Федорко, Й. А. Кропп, М. І. Курман, J. Matius, Е. Матвієнко, О. Павлова, О. Ждан. Дружині Марії і синам Богданові та Романові з родинами висловлюємо найщиріші співчуття.

У пам'ять **бл. п. Стефанії Нагірної**, членки 64-го Відділу СУА, складаємо **30.00 дол.** на потреби Українського Музею.

Христя Навроцька, Люба Раковська, 64-ий Відділ СУА.

У пам'ять **бл. п. Олени Константиної Слюзар** складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею.

Д-р Євген і Ніля Стецківи.

У десяту річницю смерті мого найдорожчого чоловіка **бл. п. д-ра Романа Коса** складаю **25.00 дол.** на Український Музей. **Анна Кос.**

З нагоди 100-річчя з дня народження дорогої незабутньої **Мілени Рудницької** (15.VII.1892—29.III.1976), ідеолога та провідника українського жіночого руху, голови Союзу Українок у Галичині, складаю **30.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку.

Довголітня членка і секретарка Головного відділу СУ у Львові **Мирослава Мриц-Гук.**

У пам'ять **бл. п. Володимира Гафтковича** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Надія Гафткович.

У світлу пам'ять незабутньої і дорогої тітки **Галі Слюзар**, довголітньої членки Союзу Українок в Україні і 43-го Відділу у Філадельфії, складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Анна і Роман Глинські.**

Замість квітів на свіжу могилу дорогої і незабутньої **бл. п. Стефанії Нагірної** жертвуємо **50.00 дол.** на Будівельний

Фонд Українського Музею, а дочці Оксані Кузишин з родиною висловлюємо щире співчуття.

Ірина і Мирон Руснаки, Рочестер, Н.-Й.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. м-р Стефанії Залітач**, членки 47-го Відділу СУА в Рочестері, Н.-Й., складають: **по 25.00 дол.** — Дарія Тишовницька, Тетяна і Ростислав Шутери; **по 10.00 дол.** — Василь Білан, Наталія Гуран, Роман і Люба Домбчевські, Анна Капітан, Іванна і Мирослав Мартинці, Віра і Володимир Мотики, Ірина і Зенон Михайлюки, Мирослава і Володимир Приймаки, Анастасія Смерчинська, Ірина і Мирон Руснаки, Ольга Жовнірович; **по 5.00 дол.** — Ірена Гафткович, Олена Довгалюк, Тамара Гривнак, Марія Джус, Марія Костів, Марія Крамарчук, Дарія Лесів, Марія Лілак, Ірена Семенюк, Анна Сохоцька, Марія Сипняк, Люба Хома.

In memory of **Mr. Joseph Smindak** donating to the Ukrainian Museum: **\$50.00** — Lester and Bess Maromaty, **\$25.00** — Ms. Myra Mandziuk.

Вшановуючи пам'ять **бл. п. інж. Корнелія Бородайка**, учасника визвольних змагань, поручника УСС-в, хресного батька 84-го Відділу СУА ім. Олени Степанів, складаємо **20.00 дол.** на потреби Українського Музею. Родині покійного висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 84-го Відділу СУА.

З нагоди 50-літнього подружнього ювілею **інж. Володимира і Мирослави Приймаків** — здоров'я, радості і всього найкращого бажають і складають **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Н.-Й.

Мирон та Ірина Руснаки

У пам'ять **бл. п. Володимири Смик** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею через 47-ий Відділ СУА.

Наталія Гуран

У пам'ять **бл. п. Павла Олега Лонкевича** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею через 47-ий Відділ СУА.

Наталія Гуран

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Любомира Кузика** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею через 47-ий Відділ СУА.

Аріядна Лапичак-Бах

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Марії Новосядло**, членки 47-го Відділу СУА в Рочестері, Н.-Й. зложили на Будівельний Фонд: **по 10.00 дол.** — Аріядна Бах, Іванна Мартинець, Люся Новосядло, Ірина Руснак, Анастасія Смеречинська, Тетяна Шутер; **7.00 дол.** — Марія Лещин; **по 5.00 дол.** — Катерина Лялька, Марія Вергин, Марія Крамарчук, Марія Сипняк, Люба Хома; **3.00 дол.** — Марія Лозинська; **1.00 дол.** — Надя Джус.

ДАТКИ ВІД 16 ТРАВНЯ ДО 15 ЧЕРВНЯ 1993 Р.

Тривалі Фонди

Створено новий Тривалий Фонд ім. д-ра Климентія і Ольги Стефанії Рогозинських. До цього фонду **2,000.00 дол.** надійшло від **д-ра Климентія і Ольги С. Рогозинських.**

На Тривалий Фонд ім. Артемія Кирилюка та Петра і Дарії Мегиків зложила **16,344,98 дол.** **Кураторія Мистецької Фундації ім. Артемія Кирилюка** у Філядельфії.

На Тривалий Фонд ім. Артемія Кирилюка та Петра і Дарії Мегиків надійшло **315.00 дол.** з продажу журналу "Нотатки з Мистецтва".

На Тривалий Фонд ім. інж. Євгена та Ірини Мельників **5,000.00 дол.** зложили інж. Євген та Ірина Мельники.

Датки

1,000.00 дол. — д-р Олег і д-р Іванна Ратичі;

718.00 дол. — Окружна Управа СУА і Український Музичний Інститут з Філядельфії з концерту Таіси Богданської як бенефіс для Музею 16-го травня 1993 року;

по 100.00 дол. — Орест і Лідія Білоуси, IBM, дорівнюючи даток А. Б. Чебінка, IBM, дорівнюючи даток Л. М. Зобніва;

по 60.00 дол. — д-р Гіларій Чолган, Тит і Софія Геврики;

по 50.00 дол. — Меланія Чолій, Євген і Євгенія Івашківи, IBM, дорівнюючи даток А. Х. Коцибали, Стах і Марта Яроші, д-р Ігор і Сузанна Раки, Українська Школа св. Володимира, Богдан Титла-honorarium-Intersearch Corporation, Наталія Загайкевич;

по 30.00 дол. — Іван Бац, Марія Цап, Мирон і Люба Чолгани, Богдан та Ірина Чайківські, Ірена Кузьма, Юрій і Христина Савицькі, Василь Воронка;

по 25.00 дол. — Микола Кунцьо, Bette Quackenbush, Ольга Гірна, Марія Когутяк-Гладка, Богдан і Марія Пашковські;

по 20.00 дол. — Євген Брожина, Анна Хамуляк, Стефан Мартинюк;

по 10.00 дол. — Павлина Корлатович, Катерина Кузів, Іванна Кріль, Ольга Руденська, Ярослава Салик;

5.00 дол. — Євстахія Мілянч.

З нагоди 90-ліття Ольги Масюкевич родина бажає доброго здоров'я, всього найкращого та складає даток на Український Музей в Нью-Йорку: **по 50.00 дол.** — Дарія та Мирон, Лідія та Євген Яросевичі; **30.00 дол.** — Ірена Пежанська; **25.00 дол.** — Марія Макарушка.

Датки на Будівельний Фонд

10,000.00 дол. — Федеральна Кредитова Кооператива "Самопоміч" в Нью-Йорку;

по 3,000.00 дол. — д-р Роман і Анна Алиськевичі, Юрій і Христина Савицькі;

2,270.00 дол. — IBM, дорівнюючи пожертву Оксани Байко;

2,000.00 дол. — Лідія Фіцалович;

по 1,000.00 дол. — Ярослав і Катря Червоняки, Стефан Карваш, Олександр і Марія Мотилі, Ярослав та Ірина Падохи, Порфирій Павло і Тамара Панкевичі, Оксана Пристай, Володимир і Анна Раки, Ярослава Рубель, Гайних і Марія Шнези, 22-ий Відділ СУА, Едвард і Дарія Жарські, д-р Володимир Жизневський, Округа СУА Огайо з концерту 28 березня 1993 р.;

500.00 дол. — Петро і Приська Яцуки;

250.00 дол. — Люба Артимішин;

по 200.00 дол. — Оксана Колесниченко, Катерина Ковшевич, IBM, дорівнюючи пожертву Любомира Зобніва, IBM, дорівнюючи пожертву М. Заяць, Марія Ревакович і Богдан Бойчук, українська католицька церква св. Покрови в Огайо;

по 100.00 дол. — Роман та Ірена Бадяки, д-р Єремія і Наталія Дубики, Ірина Льницька, Марія Пласконос, 12-ий Відділ СУА;

по 50.00 дол. — Данило Харина, Микола і Стефанія Чорні, Ярослав та Іванна Клими, Микола Курчак, Юлія Паньків, Мирон та Ірена Руснаки, Варвара Спелман, Олена Турпула, Ольга Тритяк;

37.00 дол. — Іван Саврук;

36.00 дол. — зі спадку Марії Холевчук;

30.00 дол. — 116-ий Відділ СУА;

по 25.00 дол. — Модест Артимів, Іван і Катерина Бабаки, Мирон Бойко, Дарія Білова, Юрій і Євдокія Боберські, Стефан Дайсак, Семен і Вірджінія Григоровичі, Йосиф Якимович, Михайло і Віра Кобасяри, Михайло і Дарія Лесіви, Г. і М. Паламарі;

по 20.00 дол. — Ральф і Ольга Делла-Кави, Юрій Левицький, Імре Кардашинець, Іван і Анастасія Саранчі, Е. Яворський;

по 15.00 дол. — Микола Криворук, Євдокія Ступарик;

по 10.00 дол. — Петро Бард, Володимир і Ядвіга Черевки, Іван Дзівак, Д. Петро Костишин, Іван Купіно, д-р Теодор Правек, Іван Попек, Мирослав Радавец, Марія Волкінс, Роман Захарчук;

по 5.00 дол. — Анна Дагер, Анна Матвій, Павло Недвел;

1.00 дол. — Н. Снайдер.

В десяту річницю відходу у вічність мого найдорожчого чоловіка **Миколи Савицького** складаю в його пам'ять **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею (через 64-ий Відділ СУА).

Дружина Марія.

В пам'ять моєї незабутньої мами **бл. п. Марії Даниш** складаю **5,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Наталія Даниш.

В п'ятнадцяту річницю смерті мого найдорожчого чоловіка **д-ра Володимира Івануси** складаю в його пам'ять **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд (через 64-ий Відділ СУА).

Володимира Івануса.

В пам'ять моїх родичів **д-ра Никифора і Марії Гірняків** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд.

Люба з Гірняків-Чолган.

У світлу пам'ять мого найдорожчого і незабутнього чоловіка **Володимира Стасишина** складаю **500.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Стефанія Стасишин.

НАШИМ ДІТЯМ

СВІТЛАНА КУЗЬМЕНКО

СИНУ...

Сину, — каже мати, —
Не іди із хати.
В хаті смачно їсти.
В хаті м'яко спати.

А як вийдеш з хати —
Не іди із двору.
Тебе батько й мати
Захистять від горя.

А як вийдеш з двору —
Не іди далеко.
У житті прожити
Без батьків нелегко.

Мамо, — син їй каже, —
Я піду із хати.
Мої юні крила
Хочуть політати.

А як вийду з хати —
То піду із двору.
Ваблять мене, мамо,
Голубі простори.

А як вийду з двору —
То піду далеко.
Молоді не вірять,
Мамо, в небезпеку.

Петро Андрусів. Бій зі змієм (Кожум'яка) — (олія, 1971 р.)
"Battle with Dragon", by Petro Andrusiw, (Oil, 1971).

НАТАЛЕНА КОРОЛЕВА

КИРИЛО КОЖУМ'ЯКА

(Закінчення)

Раннім ранком заплакали дзвони Десятинні.
Лаврські їм риданням відгукнулися. А з княжих
палат, пишних, мармурових, провід вирушив урочистий, та не малий...

Не на свято-празник провід той їшов... Ох!
не на свято, не на радісне...

Попереду хор співає жалібно. За ним — в
ризах чорних, — духовенство погребіння творить,
димом-ладаном аж сонце Боже притьмаруючи...

Не домовину — корсть на санках везуть, як
звичай давній велить, взимку чи влітку — однаково.

Молоду Гориславу-Людмилу ведуть, як ніч
зоряну, в чорних шатах перлами низаних. Біла
личком князівна красуня молодесенька. Як та
лілея-снігоцвіт, що в руці Людмилині коливається.

Володимир князь і з княгинею, в "шатах
смирних", жалібних виступають повагом, з ро-

дом княжим, з дружинниками вірними. А за княжим двором, за боярами — люду ж, люду хрещеного! Всі князівну в останню путь відпроводжують, за любов її ширу пошаною дякуючи. Тільки няні Евпраксії серед люду нема. Не має старенької і серед бояринь.

Стрімким спуском,** що за княжим двором від хреста Апостола Андрія*** починається, квапиться Евпраксія на "Боричів взвіз", до хатини малої добивається. Відчиняє двері старчоловік.

— Не турбуй, жінко, сина стуком-грюкотом: працю пильну кінчає він, та ще й квапиться.

Аж на одвіркі сперлась Евпраксія. Зітхання з грудей на волю пташкою вирвалось.

— Дяка Пречистій! В дому Кирило!... Я прохати іду...

— Де ж би був? — дідуган плечем знижує. — А прохати — злий час, жінко, вибрала: шкіри мне мій Кирило. Дванадцять враз вимінає їх: на сириці-ремені — цмочище ними в'язати.

А з світлиці — голова розкуйовджена виглянула, працею квапною розрум'янена. Дитячим усміхом обличчя освітілося.

— Нема коли! — до няні озивається. — На Змія час!

Та й з хати вибіг вже. Біжить-летить, на ногах міцних коливаючись. Жмут з сириці ремнів на рамено закинувши. Навперейми бере — не до проводу.

А з Дніпрових хвиль — голова підводиться. Немов кінська велика, а зелена — як жаба, губи язиком роздвоєним облизує. Та ще дві голови, за першою виставила.

Кинув ремні Кирило на березі. Підтяг очкур, на руки плюнуv, ногами вперся в пісок.

— Миритися чи битись? — Змій глузливо озивається. Сам не ворухиться. Лише кінець хвоста, як кіт сердитий звиває-скручує.

— Де вже з тобою, з паганцем, миритись? Битись іду!

Але Змій аж сичить від сміху.

— Лінощі розморили мене. Бач, день ясний який... Тільки лежати та грітися!

— Я тебе підведу! — до Змія Кирило наблизився.

— Чи ж подужаєш? Ліпші за тебе були...

І вигідніше на піску вкладається. Таж не витягся ще, як вхопив Кирило за шкіру лускату. Мне в руках, як ті шкіри волів. Скочив Змій. Спінив хвилі хвостом. Високим стовбом вгору воду метнув. Всі дев'ять голів на Кирила намірює, вогнем дихає, отрутою кидає.

Таж дмухнув Кирило, напружився. Дмухнув вдруге — й відхилив вогонь. Отруя Змієві на лапи когтисті дощем падає. Реве Гад, як сто турів ранених. Не від болю реве — з гнівуганьби пекучої.

А з гори співи на діл вже стеляться, ладаном повіяло, близько провід!

Кирило сирицю вхопив, "у три ременя" міцно скручену.

Розмахнувся вільною рукою. І накинув на всі на дев'ять голів. Тай зтяг петлю. Аж Гад очі вирячив. І впав у воду. Немов гора обвалилася. Захропів, захарчав — і по Гадові!...

Вихопив ніж Кожум'яка, що ним шкіри від міздри обчищує. Розпоров Змієві черево. Шкіру стегає міцну, лускату:

— Буде дружині княжій на тарчі-щити!

Та вже люд хрещений Кирила обступає. Володимир наперед викрочив. Словом ласкавим до Кожум'яки озивається:

— Не знаю наймення твого, ні роду-племени. Але кличу тебе, богатирю, до столування. Людмилу-ж, князівну-доньку, за дружину, переможче Цмока, дістанеш...

Низенько Кирило князеві вклоняється.

— Не карай, ясний князю, за слова зухвале! Не богатир я, — смерд простий, неотесаний... За ласку володарську твою — спасибі тобі. Але ж князівну ніяково мені за жінку мати!

Показує руки мозолісті:

— Де ж князівні таку руку подати! І з ганьби-упокорення смертю загинула б донька твоя, коли б довелось їй кулешу варити, смердову одержу випрати...

— Не потрібуватиме! — всміхається Володимир. — Віднині бо боярином ти станеш...

— Бояр маєш, княже-господине, й без мене безліч! А Кирила Кожум'яку одного. Чим був — тим лишуся, ясний володарю. Коли ж княжою ласкою слугу свого обдаруєш — прошу милости цієї: щоб оселя моя — доки Київ Київом — Кожум'яками прозивалася. Щоб рід мій про те пам'ятав, з якого кореня вийшов,... й чим лишиться навік — хоч би й як ласка княжа його обдаровувала.

"Легенди старокиївські", Прага, 1943.

*юга — сухий, гарячий вітер (старе слово).

***"Спуском" — звалися в Києві дуже стрімкі вулиці з гори додолу.

*Легенди говорять, що св. Ап. Андрій Первозваний поставив хрест, де нині Андіївська церква.

ВІД РЕДАКЦІЇ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою не подається копій, що були поміщені, чи переслані до інших газет чи журналів. Будемо вдячні, коли пресові референтки та дописувачі будуть придержуватися тієї засади.

Редакція не приймає матеріалів, не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати неввічливих, образливих для кого-небудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням, тел.: (212) 674-5508. Fax: (212) 254-2672

Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

29 серпня ц. р. відійшла у вічність **бл. п. Євстахія Шуган** — довголітня членка 64-го Відділу США та його управи.

Покійна походила з Тернопільщини. Середню освіту здобула в учитель-

ському семінарі СС. Василянок в Яворові. Після матури отримала посаду вчительки на Волині.

У 1934 р. вийшла заміж за кооператора Союзу Кооператив у Тернополі Стефана Шугана, який під час Другої світової війни зголосився до Української Дивізії "Галичина". Покійна залишилася сама та опікувалася своїми батьками і трьома дітьми — Марійкою, Юрком і св. п. Євгеном, з якими прийшлося їй покинути рідну землю і виїхати до Німеччини. Після війни родина Шуганів перебувала в таборі у Регенсбурзі, де Євстахія провадила дитячий садок.

І знову переїзд, тим разом до далекої Америки. Поселилася з родиною в Нью-Йорку в 1949 р. Ідучи слідами своєї мами пані Антоняк, яка була головою Союзу Українок в Тернополі,

Стаха Шуган вступила до 64-го Відділу США на початку його існування та була членкою його управи на пості фінансової секретарки протягом семи років — від 1969 до 1975. Свою працю виконувала дбайливо і солідно. Опісля два роки була головою контрольної комісії.

На жаль, почала хворіти і не могла брати на себе обов'язків: важко було їй приходити на сходина, але завжди цікавилася своїм Відділом і виконувала всі обов'язки членки. Покійна мала погідну та лагідну вдачу і всі, хто її знав, любили її та цінили.

Від 64-го Відділу прощала покійну Євстахію Шуган колишня голова Відділу Христя Навроцька, яка склала вислови глибокого співчуття цілій родині, запевняючи, що пам'ять про Покійну залишиться назавжди.

Вічна їй пам'ять!

"Our Life" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian National Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$25.00, single copy \$2.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 25.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна — 25.00 дол., поодинокое число 2.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 30.00 американських доларів.

© Copyright 1993 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

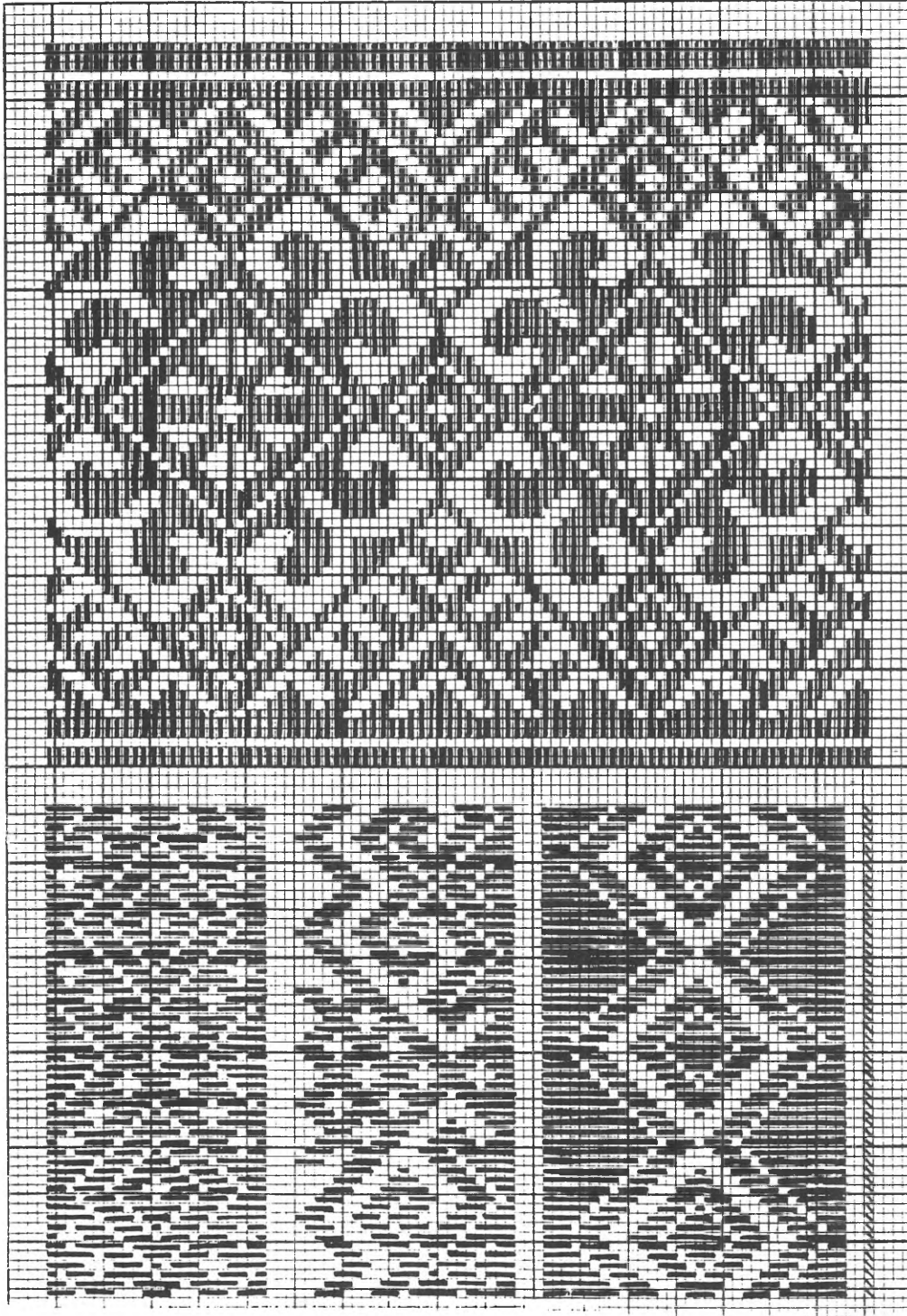
(201) 772-2166
Fax (201) 772-1963

**Statement of Ownership,
Management and
Circulation**
(Required by 39 U.S.C. 3685)

1A. Title of Publication OUR LIFE		1B. PUBLICATION NO. 4 1 4 6 6 0				2. Date of Filing Sep. 10, 1993	
3. Frequency of Issue 4300 monthly		3A. No. of Issues Published Annually 47300				3B. Annual Subscription Price \$ 25.00	
4. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printers) Ukrainian National Women's League of America Inc. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003							
5. Complete Mailing Address of the Headquarters of General Business Offices of the Publisher (Not printer) Ukrainian National Women's League of America Inc. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003							
6. Full Names and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor (This item MUST NOT be blank) Publisher (Name and Complete Mailing Address) Ukrainian National Women's League of America Inc. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003 Editor (Name and Complete Mailing Address) Irena Chaban 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003 Managing Editor (Name and Complete Mailing Address) Ukrainian National Women's League of America Inc. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003							
7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)							
Full Name				Complete Mailing Address			
(Non Profit Organization, no Stockholders)							
8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (If there are none, so state)							
Full Name				Complete Mailing Address			
9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized To Mail at Special Rates (DMM Section 424.12 only) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one) (1) ☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months (2) ☐ Has Changed During Preceding 12 Months <i>(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)</i>							
10. Extent and Nature of Circulation <i>(See instructions on reverse side)</i>		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months		Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date			
A. Total No. Copies (Net Press Run)		4300		4300			
B. Paid and/or Requested Circulation							
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales		30		30			
2. Mail Subscription (Paid and/or requested)		4000		4000			
C. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 10B1 and 10B2)		4030		4030			
D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means (Samples, Complimentary, and Other Free Copies)		140		140			
E. Total Distribution (Sum of C and D)		4170		4170			
F. Copies Not Distributed							
1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing		130		130			
2. Return from News Agents		NONE		NONE			
G. TOTAL (Sum of E, F) and 2--should equal net press run shown in A)		4300		4300			
11. I certify that the statements made by me above are correct and complete		Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner <i>Irena Chaban</i> <i>Ukrainian National Women's League of America Inc. President</i>					

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Фрагменти низинкових узорів з Гуцульщини. Зі збірки Климентія Габданк-Рогозинського.
Parts of the Ukrainian embroidery style "nyzynka" from the Hutsul region. Taken from the collection of
Klymentij Habdank-Rohozynskij.